MASTER
NEGATIVE
NO. 93-81409-11

AUTHOR:

SCHULTZ, HERMANN

TITLE:

DE ELOCUTIONIS PINDARICAE COLORE...

PLACE:

GOTTINGAE

DATE:

1905

Master Negative #
93-81409-11

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

Schultz, Hermann, 1881-
De elocutionis Pindaricae colore epico. Dissertatio inauguralis quam...scripsit Hermannus Schultz ...Gottingae, officina Academica Dieterichiana typis expressit, 1905.
64 p. 22 cm.

Thesis, Göttingen, 1905.

Volume of pamphlets

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 REDUCTION RATIO: 11x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 5-4-93 INITIALS SS
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

DE ELOCUTIONIS PINDARICAE COLORE EPICO.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

CONSENSU ET AUCTORITATE

IN ACADEMIA GEORGIA AUGUSTA

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE CAPESSENDOS

SCRIPSIT

HERMANNUS SCHULTZ

GOTTINGENSIS.

GOTTINGAE

OFFICINA ACADEMICA DIETERICHIANA TYPIS EXPRESSIT

MCMV.

De dissertatione probanda ad ordinem philosophorum rettulerunt F. Leo et E. Schwartz.
Examen rigorosum habitum est die XIX mens. Iul. a. MCMV.

PARENTIBUS

S.

CAPUT I. PROLEGOMENA.

Grato animo scriptores Christiani — Clementem Alexandrinum[1]) dico et Eusebium[2]) — suum in usum verterunt libros *περὶ κλοπῶν*[3]) aut cautius *περὶ συνεμπτώσεως*[4]) inscriptos, quibus varii poetae eidem carmini epico inscripti et versus aut pares aut similes maligne ex furtis explicabantur, quibus iuniores seniores spoliavissent; itaque non solum tota carmina alterum ex his scriptoribus paganis alteri surripuisse contendunt, sed etiam in elocutione alterum alterius vestigia premere observaverunt. Melius quo consilio poetae Graeci usi essent perspexit scriptor ingeniosus, qui libellum *περὶ ὕψους* composuit, ubi dicit capite XIII, 2 alia quoque via ad sublimitatem ascendi posse quae via sit *τῶν ἔμπροσθεν μεγάλων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μίμησίς τε καὶ ζήλωσις* et postea (§ 4) de eadem re haec adicit, quibus scriptores *περὶ κλοπῆς* tangi perspexit Dindorfius[5]): *ἔστιν δ' οὐ κλοπὴ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ*

---

1) Stromateon VI capite II.

2) Praep. ev. X capite III.

3) Wilamowitzius Hom. Unt. p. 347 Valckenarii dissertationem de Aristobulo secutus Aristobulum auctorem Clementis esse dicit.

4) Sic Aretades apud Eusebium l. l. p. 467.

5) Qui locum huc vocavit ed. Clem. praefat. p. XXVI; locum similem Sen. suas. III, 7 (non subripiendi causa sed palam mutuandi) adnotat F. Leo.

καλῶν εἰδῶν ἢ πλασμάτων ἢ δημιουργημάτων ἀποτύπωσις. Atque re vera viam quam hic proponit scriptor *περὶ ὕψους* ingressos esse poetas Graecos nemo nescit; fuit singulis carminum generibus elocutio poetica, cuius fundamenta iecit Homerus, de cuius elocutione ab usu cotidiano recedente et arte expolita conferas Wilamowitzium [1]), atque illa elocutione artificiosa utendum erat poetae, qui urbis suae fines egredi vellet; itaque Corinna quidem carmina sua scripsit Boeotica dialecto, Pindarus non item [2]).

Poetae igitur recentiores duplici ratione vinculis traditionis impediti erant, quae res luculentissime in carminibus epicis perspicitur cum in Iliadis et Odysseae partibus recentioribus tum in poetis epicis temporum recentiorum, quibus si non eadem materia quam poetae antiquiores iam tractaverant excolenda erat, at eodem versu utendum erat et eadem elocutione, atque adeo una est illa carminum epicorum elocutio, ut vix unus alterve — Cypriorum poetam dico aut Antimachum — hac in re inter ceteros emineat. Ne plura, Hesiodi elocutio quomodo pendeat ab Homerica nunc optime demonstrat editio Rzachii atque in hymnis Homericis in Apollines et Mercurium Eberhardii [3]) diligentiae, in hymno in Venerem Truebero [4]), in hymno in Cererem Buecheleri editioni debemus quod res quomodo se habeat intellegitur. Quae cum ita sint, iure viri docti locutiones ab usu Homerico recedentes mutavisse videntur, sicut Nauckius et Wilamowitzius [5]) in Melampodiae frag-

1) Hom. Unters. p. 292 et 406.

2) Monuit Christius Bayr. Sitzber. 1891 p. 82.

3) Progr. Husum 1873/4.

4) Diss. philol. Hal. vol. XV pars II (1903).

5) Hom. Untersuch. p. 178 adn. 22.

mento 160 Rz pro *ὕπνος θανάτοιο κάλυψεν* scripserunt *τέλος θ.*; fortasse eadem ratione fr. 1 Antimachi sub finem, ubi traditum est *νεοζυγὲς ἅρμα πελάσσαι* more epico (E 237) scribendum est *νεοζυγέ' ἅρματ' ἐλάσσαι.* Nimirum etiam eis vocibus et locutionibus usi sunt poetae epici non solum recentissimi illi, qui intermortuam poesin epicam opera dedita imitantur, sed etiam poetae qui antea fuerunt, quas non iam intellegebant et eo sensu, quo explicabantur, usurpabant, cuius rei exempla certa praebet Antimachus [1]) et de qua conferas Wackernagelium [2]) post Wilamowitzium [3]) disputatantem.

Sed haec mittamus atque quanta fuerit vis et auctoritas elocutionis epicae — nam poeseos epicae antiquioris unam dicere elocutionem nobis licere contendo — non solum in recentioribus eiusdem generis carminibus, sed etiam in alio prorsus genere examinemus in elocutionis Pindaricae colore epico, quem fere non curaverunt qui de dialecto aut de elocutione scripserunt Pindarica, cum inter omnes constaret inesse in Pindaro elocutionis epicae vestigia satis multa et nemo ni fallor non eis subscriberet, quae Godofredus Hermannus [4]) dixit de dialecto Pindarico epico, sed colorem habente Doricae, interdum etiam Aeolicae linguae, sicut verbis Hermanni subscripsit [5]) vir summus Augustus Boeckh,

1) Fr. 71 *Ἀιδὸς θοὸν δόμον*, quod mutaverunt Koechlyus et Kinkelius, quamvis propter hunc ipsum vocis quae est *θοός* usum laudetur fragmentum; usum explicat Etym. Magnum s. v. *θοός*, ubi haec: *σημαίνει πέντε* cum alia tum *θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλα* (φ 241) *ἀντὶ τοῦ ἀσφαλῶς, ἐκ δὲ τούτου τὸ ἑδραῖον καὶ ἐκ τοῦ ἑδραίου τὸ ἰσχυρόν.*

2) Kuhns Zeitschrift 33 p. 50.

3) Isylli p. 112, Herakles II² p. 253.

4) Edit. Heyn. III p. 252.

5) Edit. Pind. I 2 p. 252 („nihil potest his verbis verius dici").

qui de his elocutionis epicae vestigiis nihil adiecit. Nimirum per explicationes eius sicut per editiones eorum qui post eum Pindaro edendo operam navaverunt, dispersae inveniuntur observationes plurimae de locutionis aut vocis alicuius Pindaricae exemplo epico, sed de universa re praeter ea quae brevissime sed egregie scripsit Schroederus [1]) nihil mihi quidem innotuit, quod hoc loco proferendum censerem. Quamquam extant commentationes de elocutione Pindarica complures, quarum agmen ducit Eduardus Lübbert, qui in ea quam de elocutione Pindari scripsit commentatione [2]) quaestionem de elocutionis Pindaricae colore epico ne verbo quidem tetigit; quae de singulis locis praetereundo magis quam consilio ductus protulit, suo loco laudabo. Idem valet de eis quae O. Goram de Pindari translationibus et imaginibus [3]) conscripsit, cui ordinem neglectum iure crimini dat M. Godofredus [4]), sed ne ille quidem quaestionem quam nos tractaturi sumus dignam putavit, de qua accuratius quaereret, nam quamvis concedat p. 43 magnam fuisse Pindaro auctoritatem elocutionis epicae in dialecto et in delectu verborum, tamen nihil se dicere profitetur „de innumerabilibus locutionibus ex epica dialecto desumptis, velut ἐπὶ ῥηγμῖνι πόντου“; ceterum materiae diligentissime collectae et artificiose digestae laude non privandus est. Ex ea quam de dialecto Pindari scripsit commentationem Guil. Aug. Peter [5]) hoc loco nihil nostra interest cogno-

1) Editionis suae qua utor prolegg. II 100.
2) Diss. Hal. 1853.
3) Philologi XIV 241, 478 sqq.
4) De elocutione Pindari Susati 1865.
5) Diss. Hal. 1866.

scere, nisi quod dicit p. 4, quamvis epica dialectus fundamentum quasi sit linguae Pindaricae, tamen nusquam occurrere formas in φι desinentes — quas habet Ibycus fr. 2, ut hoc proferam — et quod p. 41 voces quae sint πατήρ μάτηρ θυγάτηρ γαστήρ Δαμάτηρ plane epicorum more flecti adnotat. Similia tetigerunt Christius [1]), qui l. l. p. 80 voces quales sint ἠυγενής εἰνάλιος similia — duae coniunctae inveniuntur P IV 293 νοῦσον οὐλομέναν — originem epicam prae se ferre adnotat — aliis in rebus, imprimis in eis quae de Pindari arte et ingenio scripsit dissentio cum viro docto — et Schroederus [2]), qui p. 223 Pindarum a vocalismo Ionico et Attico se abstinuisse monet. Denique de Pindari studio nomina variandi, quod in ludorum, patriarum, victorum, deorum nominibus appareat, materiam diligenter collectam et digestam proponit Carolus Ritter [3]), qui etiam qua arte Pindarus singulas voces, quae ei maxime cordi sunt, exornaverit p. 44 sqq. bene demonstrat.

Novo prorsus fundamento nititur quaestio de elocutione Pindarica, ex quo Fortunae beneficio μελιγλώσσου χάρις Κηίας ἀηδόνος nobis donata est. Ac de Bacchylidis quidem, qui colorem epicum tam aperte prae se ferat, elocutione statim quaesiverunt cum alii tum vir doctus Italus Tommasini [4]), qui diligentissime largam materiam proposuit, cui vix habeo quae addam praeter εὔτυκτος κυνέα XVII 50 [5]) = Γ 336 et novum Aiacis

1) Beiträge z. Dialekt. Pindars. Bayr. Sitzber. 1891.
2) Zur Sprache Pindars. Berl. phil. Wochenschrift 1896.
3) Diss. Argentor. 1885.
4) Imitazioni e reminiscenze Omeriche in Bacchilide (Stud. It. di Fil. class. VII 415 sqq.).
5) Utor Blassii ed. II

epitheton **σακεσφόρος**, quod non cum Tommasinio p. 439 ad *Λ* 527, sed collata voce Homerica **φερεσσακής** ad P 128 (**φέρων σάκος**) revoco. Melius quomodo elocutio Bacchylidea sequatur Homericam, demonstravit Schwartzius [1]), cum p. 637 comparationem Bacchylideam XII 124 sqq. ostenderet paraphrasin esse aliquo modo mutatam Homericae illius *O* 624 et ei quae sequitur descriptioni pugnae apud naves commissae exempla epica subesse. Quae cum ita sint et quae ratio inter elocutionem Bacchylideam intercedat et Homericam, in aperto sit, fr. adesp. B⁴ 97: **ὣς ἄρ' εἰπόντα μιν ἀμβρόσιον | τηλαυγὲς ἐλασίππον πρόσωπον | ἀπέλιπεν ἁμέρας** dixerim Bacchylidi ascribendum esse propter similitudinem cum epico illo: **ὣς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψεν** (*X* 361) et epitheta coacervata.

Non multum Pindaro profuerunt nova illa studia Bacchylidea, quamquam statim de ratione quae inter elocutionem Pindaricam intercedat et Bacchylideam nonnulla protulit Fraccarolius [2]), quam rem accuratius examinavit William K. Prentice [3]). qui tamen p. 55 concludit Bacchylidem perpauca Pindaro debere; accedit quod ignoramus, num perpauca illa ad exemplum commune redeant, cum desint ei qui ante Pindarum fuerunt poetae et epici et lyrici, imprimis Simonides. Hoc enim praecipue cavendum esse videtur, ne fragmenta illa quae saecula tulerunt ex poetarum Graecorum carminibus, cum generibus temporibus locis inter se distent, similitudine ducti fortuita inter se coniungamus atque alteram alteri exemplo fuisse statuamus; quod periculum non prorsus videtur vitasse John Adams Scott,

1) Hermes 39, 630 sqq.

2) Rivista di Filologia 1898 p. 70 sqq.

3) De Bacchylide Pindari artis socio et imitatore. Diss. Hal. 1900.

qui [1]) de Pindari studiis Hesiodeis ad mythologiam et elocutionem pertinentibus diligenter et sagaciter disputavit. Nam quia perierunt carmina Homerica praeter Iliadem et Odysseam, quid Hesiodus in fabulis fingendis ab aliis mutuatus sit, quid ipse novaverit, prorsus nescimus; in elocutione autem quantopere ab exemplo pendeat Homerico ipse Scottius luculentissime confirmat p. 42 calculo de eis quae apud Hesiodum inveniantur vocibus Homericis instituto, unde elucet fere 83 ex 100 vocibus Hesiodeis (exceptis nominibus propriis) Homericas esse. Itaque nego licere de elocutionis quidem Pindaricae colore Hesiodeo, dico licere de colore epico quaestionem instituere, quam a viris doctis nostrorum temporum fere neglectam viri docti Alexandrini dignam esse putaverunt, in quam accuratius inquirerent. Atque Aristarchi nomen saepissime in scholiis occurrit, ubi de quaestionibus ad elocutionem pertinentibus agitur, et bene demonstravit Eugenius Horn [2]) p. 7 et 11 Aristarchum qua erat imbutus intima cognitione Homeri aliorumque carminum epicorum, saepe exempla adscribere epica. Fragmenta tantum ex Aristarchi aliorumque virorum doctorum, qui post eum elocutioni Pindaricae studebant, commentariis servata esse quam maxime dolemus neque hanc lacunam explere potest commentatio Eustathii [3]), qui capite XVI virorum illorum copiis nisus de epithetis Pindaricis ab exemplo epico

1) A comparative study of Hesiod and Pindar. Diss. of the John-Hopkins University Baltimore 1898.

2) De Aristarchi studiis Pindaricis. Diss. Gryphiswald. 1883.

3) *Εὐσταθίου . . . πρόλογος τῶν Πινδαρικῶν παρεκβολῶν* (edidit E. Abel in scholl. rec. in Pind. Ol. et Pyth. Berolini 1891).

plus minusve recedentibus nonnulla scripsit nec spernenda, quae suo loco laudabo.

Nostrae ad quam tandem accingimus quaestioni praeter illos viros doctos priorum temporum viam monstraverunt cum Schroederi observationes tum Wilamowitzii carminum Pindaricorum interpretationes[1]) et commentatio, quam scripsit de Hierone et Pindaro[2]), cui me plurima debere libenter confiteor. Ceterum priusquam ad ipsam rem aggrediamur laudo ea quae Wilamowitzius huius commentationis p. 1285 adn. 1 monuit: „Pindar schreibt nicht ab, sondern setzt in seinen Stil um", quod ut semper tenerem operam dedi, sicut optime dixit Alfredus Croiset libri pulcherrimi quem de Pindaro scripsit[3]) praefationis p. XIII: „Ma préoccupation constante, tout en cherchant les lois d'un art, qui fut le produit d'une habileté consciente d'elle-même, a été de n'oublier jamais, que j'étudiais des oeuvres inspirées par la Muse, et que le trop de rigueur, en certaines matières, est un défaut tout aussi grave que l'excés contraire."

CAPUT II. DE CARMINE P IV.

Pythiorum carmen quartum non solum magnitudine eminet inter reliqua carmina Pindarica, sed id quoque proprium habet quod initio et fine recisis carmen epicum facile dixeris[4]); Homerus laudatur v. 277, quod

1) O VI Isylli p. 162 sqq., P VII Aristot. u. Ath. II 323 sqq.

2) Berl. Sitzber. 1901 p. 1273 sqq.

3) La Poésie de Pindare, Paris 1880.

4) Cui exemplo fuisse eoeam Euphemi Hesiodeam contendit Jessen (Pauly-Wissowa Encyclopaedie s. v. Argonauten p. 746, 41).

monent scholiastae et Luebbertus l. l. p. 8; qua arte Pindarus variaverit exemplum epicum Schroederus[1]) docuit collatis locis similibus. Itaque de elocutionis Pindaricae colore epico disputaturi ab hoc carmine bene incipiemus.

Atque primo loco formulas epicas enumerabimus, quas in perlegendo carmine enotavimus; habet P IV formulas epicas non mutatas:

P IV	13	*κέκλυτε* initio orationis	= *Γ* 86
	158	*ἄνθος ἥβης*	= *N* 484
	174	*κλέος ἐσλόν*	= *E* 3
	201	*ἐμβαλεῖν κώπαισι*	= *ι* 489
	239	*φίλας χεῖρας*	= *ε* 462

formulas epicas fere non mutatas habet Pindarus carminis P IV locis his:

P IV	17	*ἵπποι θοαί*	= *Δ* 500 *ἵ. ὠκειάων*
	94	*ξεστὰ ἀπήνα*	= *B* 390 *εὔξοον ἅρμα*
	101	*ἀγανοῖσι λόγοις*	= *B* 180 *ἀ. ἔπεσσιν*
	128	*μειλιχίοισι λόγοις*	= *κ* 173 *μ. ἔπεσσιν*
	264	*θαητὸν εἶδος*	= *X* 370 *ἐ. ἀγητόν.*

Accedunt voces singulae, quae originem epicam aperte prae se ferunt neque quantum scio elocutionis poeticae communes sunt cum aliae tum v. 29 *θηκάμενος*, v. 113 *θηκάμενοι*; v. 52 *κελαινεφής*[2]); v. 58 et 73 *πυκινός*; v. 90 et 209 *κραιπνός*. Sed his formulis et vocibus enumeratis minime ad finem perductam esse quaestionem de colore epico carminis P IV, etiamsi index

1) Zeitschrift f. Gymnasialwesen 1885 Jahresbericht XI 342 adn. 2.

2) Deleta quidem (sicut fr. 142) significatione primaria de qua cf. Wilamowitzium Herakles II² p. 236 ad v. 1140.

locupletissimus proponatur, docet Aristarchus, qui ad v. 8 *ἐν ἀργεννόεντι μαστῷ* in scholiis confert locum Homericum I 141 *οὖθαρ ἀρούρης*, recte ille quidem viamque nobis monstraturus sicut scholiasta, qui ad v. 70 brevissime adnotat: *Ὁμηρικῷ ζήλῳ μετὰ τὴν ἐρώτησιν ἐπάγει τὸ αἴτιον*, loco Homerico non addito; in mente versatur A 11, quem locum Boeckhius laudavit. Addo simili modo Homericum usum sequi Bacchylideum illud XIV 47: *Μοῦσα, τίς πρῶτος λόγων ἆρχεν δικαίων* et duplicis quaestionis, qualem praebet P IV, quamvis aliter formata sit, exemplum esse Homericum *E* 703. Denique versus 81 *φρίσσοντας ὄμβρους*[1]) interpretatur scholiasta: *οὐκ αὐτοὺς φρίσσοντας, ἀλλὰ φρίσσειν ποιοῦντας* collato Z 132 *μαινομένοιο Διονύσοιο* et noto illo *χλωρὸν δέος*, quod ex scholiastarum, Apolloni lexici Homerici all. explicatione est *τὸ χλωροποιόν*, unde recte scholiasta ad *N* VIII 40 (p. 248, 12 Abel) *χλωροῖς ἐέρσαις* interpretatur *τοῖς χλωροποιοῖς*.

Igitur altera quaestio occurrit et difficilior et quam ad finem perducere multo magis nostra interest quam locutiones et voces coacervare, quomodo Pindarus suum in usum verterit ea, quae elocutio epica praebebat ornamenta. Atque formulas epicas audaciore ratione variatas deprendimus has: v. 40 *ὑγρὸν πέλαγος* et v. 195 *πόντου κέλευθοι* redeunt ad ι 252 *ὑγρὰ κέλευθα*; v. 86 *ὀπιζομένων τις εἶπεν* sequitur locutionem epicam (e. gr. β 324) *ὧδε δέ τις εἴπεσκεν*, cum v. 87 *ἔπταξαν δ' ἀκίνητοι σιωπᾷ* in mentem vocet illud *ἀκὴν δ' ἐγένοντο σιωπῇ* (e. gr. H 92). Apertum exemplum imitationis

1) Novum exemplum accessit in Parthenii Oxyrrh. Pap. IV No. 659 v. 38: *φρίσσων Βορέας*; locum carminis P IV cum scholl. laudant recte editores.

epicae v. 144 *λεύσσομεν σθένος ἀελίου*[1]), ubi subaudiuntur locutiones epicae δ 833 *ὁρᾷ φάος ἠελίοιο* et Ψ 190 *μένος ἠελίοιο*. v. 97 *εὔχεαι πατρίδ' ἔμεν* usum elocutionis epicae sequitur, quem habet ι 529 *πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι*, sicut locutionibus quales praebent v. 125 *ἤλυθον κείνου κατὰ κλέος* et v. 129 *ξείνια ἁρμόζοντα* exempla epica, dico N 415 *ᾤχετο πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος* et A 136 *γέρας . . . ἄρσαντες κατὰ θυμόν*, subesse fortasse concedes. v. 213 *βιάν μεῖξαι* sequitur exemplum epicum quale est O 510 *μῖξαι χεῖράς τε μένος τε*, cum v. 251 *ἐν Ὠκεανοῦ πελάγεσσιν* redeat ad mirum illud ε 335 *ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν*[2]), quod imitantur hymni Homerici et poetae tragici. Formula satis mira, quae occurit v. 37, *χειρὶ οἱ χεῖρ' ἀντερείσας* num ad epicam locutionem *ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί* aliqua ratione redeat nescio; scholiastae de usu Homerico cogitant, cum v. 109 tyrannus dicatur *λευκαῖς πιθήσας φρασίν* regnum Iasonis parentibus rapuisse, et explicant: *κατὰ τὸ ἐναντίον ταῖς παρ' Ὁμήρῳ μελαίναις*[3]); equidem hac similitudine procul habita Pindarum in hac locutione novanda contendo ultra epicum illud *πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι* (δ 427), quod intellegitur collato maris epitheto *πορφύρεος*, progressum, ut describeret animum vehementer commotum, imagine maris usum esse, quod remis (*πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς*) aut ventis (N 799) commotum album fit.

In singulis vocibus comparandis hic insistendum non esse dico; facili negotio comparaveris v. 13 *ὑπέρ-*

1) Elocutionem epicam sequitur Bacch. III 79, ultra progreditur N IV 13 *ζαμενεῖ ἀλίῳ θάλπεσθαι*.

2) Similius Pindarus fr. 235 *ἐν πόντου πελάγεσσιν*.

3) Usum epicum sequitur Aesch. Pers. 114 *μελαγχίτων φρήν*.

θυμοὶ φῶτες et Ψ 512 ὑ. ἕταροι, v. 25 Ἀργοῦς θοᾶς et Ξ 416 ναῦς θ., v. 72 ἀγανῶν Αἰολιδᾶν et v. 304 Φαίηκες ἀγανοί, v. 210 ἀνέμων στίχες et Δ 250 στίχες ἄνδρῶν similia; quo magis miramur aperte ab usu epico recedere ventorum epitheton v. 210 βαρύγδουπος, quod ab locutione epica λιγέων ἀνέμων (Ξ 17) eadem ratione distat qua nervus arcus, qui Pindaro βαρύφθογγος est (J VI 34), cum Bacchylides eum λιγυκλαγγῆ dicat (V 72) secundum epicum illud φ 411, ubi canit nervus arcus χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν; obstat autem vox a Pindaro novata P XI 23 βαρυπάλαμος[1]), quominus dicamus Pindarum his vocibus a βαρυ- incipientibus ita usum esse, ut deleta significatione partis prioris fere idem valerent Iovis epitheta epicum ἐρίγδουπος, Pindaricum (O VI 81) βαρύγδουπος.

Sicut scholiasta interrogationes v. 70 Ὁμηρικῷ ζήλῳ positas esse contendit, v. 95 simili imitatione vox quae est σπεύδων interpretari videtur eam quae antecedit προτροπάδαν; quam rem Homero notam esse demonstrant loci quales sunt Γ 387 εἰροκόμῳ, ἥ . . . . ἤσκειν εἴρια καλά K 375 βαμβαίνων, ἄραβος δέ . . . γίνετ' ὀδόντων Π 403 ἀλείς; ἐκ γὰρ πλήγη φρένας Δ 36 βλοσυρῶπις, δεινὸν δερκομένη; exemplum eiusdem rei Aeschyleum addo Suppl. 388, ubi ad ἑτερορρεπής recte adnotat scholiasta: αὐτὸς (sc. in eis quae sequuntur) ἐπεξηγήσατο τί ἐστιν ἑ. Praeterea plane ex usu epico redeunt formulae, v. 184 ἡμιθέοισιν πόθον ἔνδαιεν et v. 218 ὄφρα . . . ποθεννὰ Ἑλλάς . . καιομέναν δονέοι et v. 149 βοῶν ξανθὰς ἀγέλας, v. 205 φοίνισσα ἀγέλα ταύρων; quae exempla extremo loco posita etiam aliud indicium co-

1) Quae ad locutionem epicam redit A 219 χεῖρα βαρεῖαν, sicut fulmen O X 80 dicitur Jovis πυρπάλαμον βέλος, telum quod igneis corripit lacertis.

loris epici aperte prae se ferunt, scilicet Pindarum in hoc Pythiorum carmine quarto contra consuetudinem coloribus viridibus uti.

Poetae epici quam bene colores hominum et rerum viderint, manifestum; exemplo sit M 462 sqq., ubi Hectoris ὑπώπια et oculi cum nocte et igni comparantur, undarum descriptiones, quae irruentibus ventis primum nigrae fiunt (H 63) mox albae (N 799) aut nota illa comparatio Δ 141. Mare abundat epithetis epicis ad colorem pertinentibus[1]), sunt αἴθοψ, γλαυκή, ἰοειδής, μαρμαρέη, οἴνοψ, πολιή, πορφυρέη, e quibus quantum scio viguerunt apud poetas recentiores solum γλαυκή et πολιή; nimirum in mari depingendo etiam novaverunt poetae recentiores neque quantum scio exemplum antiquius praesto est ut explicetur Timothei Persarum v. 32 novum illud et arte quaesitum maris epitheton σμαραγδοχαίτας, cui Latina multa facile adscribas — Ovidius Met. II 13 habet Nereidum virides capillos, idem Epist. V 57 sicut Statius Achilleidos I 293 Nereidas vel Nymphas virides dixit — Graeca perpauca similia invenies — χλωρὸν ὕδωρ A. P. IX 669, ubi Jacobsius laudat Eur. Phoen. 660 ῥέεθρα χλωρά similia —, cum usitatissima sint ex antiquis temporibus epitheta ad mare pertinentia, quae a κυανο- incipiant, Neptuni κυανοχαίτης, Amphitritae κυανῶπις[2]), κυάνεον ὕδωρ Simonidis fr. 40 secundum epicum μέλαν ὕδωρ, κυαναυθὴς πόντος Bacchylidis XII 124, κυανέα ἅλς Eur. J. T. 7.

1) Utor diligenti commentatione, quam scripsit H. Meylan-Faure, Les epithètes dans Homère. Diss. Lausannens. 1899.

2) μ 60, scilicet de dea, sed ἀγάστονος Ἀ. de mari, pace Hauptii opuscul. II 74; qua de re cf. S. Reichenbergerum, die Entwicklung des metonymischen Gebrauchs von Götternamen, Karlsruhe 1891, p. 6 sqq.

Usum epicum etiam hac in re sequitur Bacchylides, qui ex observatione Prenticei l. l. p. 56 semper picturas ante oculos ponit, saepe, id quod probare possunt carminis XVI initium et v. 97 sqq., fr. 17, alii loci, coloribus vivis ornatas; contra Pindarus cum sit parcus colorum[1], in hoc quarto Pythiorum carmine copiam vocum ad colores pertinentium largitus est. Quo in numero sunt epicae *ξανθός πορφύρεος φοίνισσα*, aliis subest exemplum epicum sicut v. 232 *κροκόεν εἷμα* (simili ratione N I 38 *κροκωτὸν σπάργανον*) ad epicum epitheton *κροκόπεπλος* redit. Perpauca novavisse videtur Pindarus in hoc quidem genere; equidem nihil habeo quod proferam praeter veris epitheton pulchrum v. 64 *φοινικάνθεμος*, quod cum similibus — *φοινικόκροκος* O VI 39, *φοινικόπεζα* O VI 94, *φοινικόροδος* fr. 129, *φοινικοστερόπας* O IX 6, praeterea emendatione certa *φοινικοέανος* fr. 75, 14 — sequitur exemplum epicum quod non receperunt poetae recentiores *φοινικοπάρηιος*.

Quam parcus colorum sit Pindarus apertum fit collato Bacchylide, qui illius generis quattuor voces praebet novas *φοι]νίκασπις φοινικόθριξ φοινικοκράδεμνος φοινικόνωτος* et ut de universa re dicam vocibus colorem pingentibus abundat, inter quas eius propriae videntur esse colorum voces compositae, dico praeter eas, quae cum albi et nigri coloris vocibus compositae sunt atque etiam apud Pindarum occurrunt, et voces cum *γλαυκο-* compositas, quas ad splendorem, non ad certum

1) Quamquam optime Wilamowitzius Isylli p. 165 adn. 10 ad O VI 39/40 demonstravit quanta arte effecerit poeta, ut ex descriptione colorum discrepantiam et id quod in coloribus coniunctis animum commoveret sentiremus.

aliquem colorem redire recte dixit Bodenheimerus[1]), voces quae sequuntur: *ξανθόθριξ*, *ξανθοδερκής*, *πυρσοχαίτης*, *χλωραυχήν*[2]). Pindarus cum non utatur vocibus cum florum nominibus compositis, nisi quod habet fr. 76 vocem epicam[3]) *ἰοστέφανος* et simili ratione *ἰοδέτων στεφάνων* fr. 75, 6 et praeterea duas voces, quibus violarum ille color nigricans accedente splendore caeruleo significatur *ἰοβόστρυχος* et *ἰοπλόκαμος*[4]), Bacchylides quasi illustrare velit, quomodo *ἡ ἀνθηρὰ ἁρμονία* ab austera Pindari distet, his vocibus libenter utitur, non solum voces cum violae voce compositas, quo e numero habet ter vocem epicam *ἰοστέφανος*, praeterea *ἰοβλέφαρος* et *ἰόπλοκος*, sed etiam alias, a quibus Pindarus prorsus se abstinuisse videtur, *ῥοδοδάκτυλος*, *καλυκοστέφανος*[5]), *ῥοδό[παχυς*[6]), denique *λείριος*[7]); ceterum addo Bacchylidem

1) De Homericae interpretationis antiquissimae vestigiis nonnullis, Diss. Argentorat. 1890 p. 38 sqq.; ceterum vocis *γλαυκῶπις* explicationem, quamvis dissuadere possit Aeschyli Pers. 81 *κυάνεον δ' ὄμμασι λεύσσων φονίου δέργμα δράκοντος*, egregie firmavit serpentis epitheton Bacchylideum VIII 12 *ξανθοδερκής* collatis et fr. 4, 4, ubi ignis *ξανθὰ φλόξ* dicitur, et epithetis serpentium quae laudat p. 39 Pindaricis *γλαυκοί* et *γλαυκῶπες*.

2) Cf. Marindin, Classical Review 1898 p. 37 et van Leeuwen, Mnemosynae XXI p. 114 sqq.

3) Gemollius quidem neque hymni Homerici IV 175, ubi Mosquensis, neque VI 18, ubi optimorum codicum memoria nititur, eam recepit prae trita illa *εὐστέφανος*; cf. de vocibus, quae ab *εὐ-* incipiunt, alias loco moventibus Nauckium Mél. Gr.-R. V p. 115.

4) Etiam Simonidis fr. 18, fr. adesp. 53.

5) Quod ad rosas pertinere docet hym. Hom. V 427 (*ῥοδέας κάλυκας*) et sequitur vocem epicam *καλυκῶπις* sicut illam sequitur vox recentior *ῥοδῶπις*.

6) Quod verisimili ratione XII 96 restituitur collata voce *χρυσόπαχυς* V 40.

7) Qua de voce cf. van Leeuwen l. l. et Schwartzium Herm. 39,

in hoc epithetorum cum floribus compositorum amore cum poetis Lesbicis consentire, qui quantopere flores et voces quae inde originem traxerunt dilexerint docent carminum reliquiae, imprimis illud Sapphicum: *οὐ γὰρ πεδέχῃς βρόδων τῶν ἐκ Πιερίας.*

Voces quae occurrunt P IV 17/8 *ἵππους θοάς* et *δίφρους ἀελλόποδας* collatis similibus, quae apud Pindarum et Bacchylidem inveniuntur, quanta arte poetae has voces, quibus imprimis eis opus erat, et variaverint et simul, quam liberi sint interdum ab exemplo epico, luculenter demonstrant.

Homero, cuius epitheta commodum in usum praebet Meylan-Faure l. l., equi sunt *ἀερσίποδες, ποδάρκεες, ὤκεες, ὠκύποδες, ὠκυπέται, πόδας αἴολοι, θείειν ἀνέμοισιν ὁμοῖοι* (accedit *ἅρμα θοόν*), ut epitheta ad celeritatem pertinentia proferamus; nam in celeritate virtus equorum a Bacchylide et Pindaro praedicandorum posita est, raro alia epitheta occurrunt sicut Bacchylideum V 37 *Φερένικον ξανθότριχα*, cui subest locutio epica *καλλίτριχες ἵπποι*, aut apud Pindarum, qui O IX 23 equum *ἀγάνορα* dicit, sicut Homero leonis *θυμὸς ἀγήνωρ* est M 300 et equi *μήστωρε φόβοιο* dicuntur et *φόβον Ἄρεος φορέουσαι*, O VI 14 equas *φαιδίμας* dicit sicut Homero sunt equi *αἴθωνες* (B 839), denique P II 8 habet *πώλους ποικιλανίους*, cum Homero equi sint *χρυσάμπυκες*, qui equis vehuntur *χρυσήνιοι*. Qui equis vehuntur viri et reges Homero sunt: *αἰολόπωλοι, ἱππηλάτα, ἱππιοχάρμης, ἱππόδαμοι, ἱπποκορύστης, ἱππόμαχοι, ἱππόπολοι, ἱππότα, κέντορες ἵππων, πλήξιππος, ταχύπωλοι*; denique Ilios est *εὔπωλος*, Argos *ἱππόβοτος*.

642; sunt XVI 95 *λείρια ὄμματα* oculi lacrimis splendentes, nostrum „blank von Tränen“.

Quo indice vocum Homericarum, quam consulto integrum hic proposui, quantam materiam eis qui secuti sunt poetis praebuerint poetae epici manifestum; quam tamen occasionem spreverunt Pindarus et Bacchylides, cum omnes has voces non habeant nisi quod raro usurpant *ἱππόβοτον Ἄργος* (Bacch. X 80), *ἱππόδαμος* (Pind. N IV 29, fr. 183), *ἱππόται* (P IV 153) *ἱπποχάρμας* (O I 23) *πλάξιππος* (O VI 85, J II 21, Bacch. V 97) *ὠκύποδες* (Pind. Parthen. fr. novi — Oxyrrh. Pap. IV No. 659 — v. 56, Bacch. IV 6)[1]. Haud raro variaverunt poetae exemplum epicum; in locum formulae epicae *ὤκεες ἵπποι* succedere *θοὰς ἵππους* supra diximus; simili ratione *δαμάσιππος* Bacch. III 23 sequitur epicum *ἱππόδαμος*, *ἱππότροφος* (Bacch. X 114, Pind. N X 41 saep.) vocem epicam *ἱππόβοτος*, cum vox epica quae est *ἱππηλάτα* leniter variata redeat *ἱπποσόας* (Pind. P II 65 saep) et *ἱπποσόα* (fr. 107, 7 Pind. ex emendatione Bergkii), audacius et mutata et amplificata fiat (fr. Pind. 89) *θοᾶν ἵππων ἐλάτειρα*, sicut Pindarus P II 2 Syracusas dixit *τροφοὺς ἵππων σιδαροχαρμᾶν*, quae locutio cum respondeat voci epicae *ἱππόβοτος*, voce ultima ad epicum *ἱππιοχάρμης* redire videtur. In epithetis novandis multum valuerunt et vox epica *ὠκυπέτης* et locutio supra laudata K 437 *θείειν ἀνέμοισι ὁμοῖοι*; bene addit Meylan-Faure l. l. p. 111 locutionem notam *τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην*; nam Pindaro non solum equi re vera alati sicut Neptuni equitandi artis

---

1) Interiisse videntur cum aliae voces Homericae tum pulcherrimae, quae equo adduntur, *ἐριαυχένες* et *ὑψηχέες*, qua de voce rectius quam Meylan-Faure, qui l. l. p. 111 idem valere dicit utramque vocem, iudicaverunt schol. BT ad E 772 et Passow, Philolog. Untersuch. XVII p. 54.

patroni[1]) equi O I 87 *πτεροῖσιν ἀκάμαντες* dicuntur aut Pegasus O XIII 87 *ἵππος πτερόεις* est, sed alii quoque equi Pindaro (fr. 221) et Simonidi (fr. 7) *ἀελλόποδες*[2]), Bacchylidi (V 39) *ἀελλοδρόμαι* sunt. Prorsus novatae esse videntur voces Pindari (O III 3) *ἀκαμαντόποδες* et Simonidis (fr. 29) *ἀπέλαστος*. Qui equis vehitur et in ea quam Pindarus (O III 37) dicit *ῥιμφάρματον διφρηλασίαν* excellit, Bacchylidi est *διώξιππος* (VIII 44, praeterea Pind. Pyth. IX 4, fr. adesp. 85) *ἱπποδίνητος* (V 2) *ἱππώκης* (X 101), Pindaro *ἁρμασίδουπος* (fr. 17) *διφρηλάτας* (P IX 81, J I 17, quod aliquo modo ad epicum *ἱππηλάτα* redit) *εὐάρματος* (P IV 7 saep.) *φιλάρματος* (J VIII 20), praeterea in Iolai epitheto *ἱππόμητις* (J VII 9) novando audacter usus est Pindarus vocibus epicis quales sunt *ἱππόδαμος* et *πολύμητις*; qua de coniunctione complurium exemplorum infra plura dicenda sunt.

Accedit ac sic tandem ad carminis P IV v. 18 relabimur, quod poetis epicis vox quae est *ἵπποι* et equorum et currus significatione usurpata est; altera alteram excipit E 328/9 atque etiam currus significatione vox epithetis equorum ornatur, sicut Θ 129 de curru legitur *ὠκύποδες ἵπποι*. Qua licentia libenter usus est Pindarus[3]), qui *χρυσέαισιν ἀν' ἵπποις* saepius (O I 41, VIII 51, fr. 30) habet eodem sensu, quo alias (eiusdem

1) Unde P IV 45 Neptunus *ἵππαρχος* est, sicut O VII 71 Sol *πῦρ πνεόντων ἀρχὸς ἵππων* et fr. 243 Aidonei epitheto epico utitur *κλυτόπωλος*.

2) Sicut Iris Homero *ἀελλόπους* est, quam voce epica quae est *ποδάνεμος* ornat Bacchylides, *ἀνεμώκεα κόραν* poeta fr. adesp. 106 (fortasse Pindarus iudice Bergkio) dicit.

3) Simili ratione Euripides Phoen. 172 habet de Amphiarao: *ἅρμα λευκὸν ἡνιοστροφεῖ*.

carminis O I 87, P IX 6) dicit *δίφρον χρύσεον*, et P IV 18 *δίφρους ἀελλόποδας* praebet, cum N IX 4 currum *κρατήσιππον*, P II 11 *πεισιχάλινον* dicat.

Extremo loco pauca dicam de voce satis mira *ἵππαιχμος*, quae quantum scio solius Pindari (N I 17) est et quamquam ne mentione quidem dignam putavit Dissenius Explicatt. p. 352, interpretatione egere videtur. Voce eos qui equis vecti pugnant significari, ita ut proxime ad vocem epicam *ἱππιοχάρμης* accedat, statim sentimus; sed sic res non profligatur. Vocum similium Pindaricarum altera (fr. 173) *εὐρυαίχμας* sc. *στρατός* certa ratione ad hastas ingentes pertinet, nam *αἰχμά* re vera hasta est N III 331, P I 66, de parte priore conferre possis *εὐρυχαίτης* (J VII 4); altera *κρατεραίχμας* (J VI 38) cum sicut Bacchylidea (XVI 47) *ἀρέταιχμος* significet hasta vel pugna validum, propius accedit ad eam significationem, quam altera pars in voce *ἵππαιχμος* habere debet. Quod legitur P VIII 40 *παρμένοντας αἰχμᾷ* collato et Aeschyli Pers 974 *αἰχμᾶς ἀκόρεστον*[1]) et P I 48 *ἐν μάχαις παρέμεινε* interpretamur: in pugna permanere atque obdurare, atque N X 13 si quidem legitur *Ζεῦς θρέψεν αἰχμάν* Amphitruonis, non hastam, sed virtutem in bello probandam auxisse dicitur Iupiter. Confirmat nostram vocis quae est *αἰχμά* interpretationem fr. Pind. 199, quod opponit consiliis seniorum *αἰχμὰς νέων*, hoc est virtutem et res in bello bene gestas, atque insuper accedit J V 33 b, ubi *Κάστορος αἰχμὰ Πολυδεύκεός τε* honorari dicitur, sicut versibus qui antecedunt Iolaus et Perseus, versibus qui sequuntur prae-

1) Quod ad *ἀκόρητος ἀυτῆς* (N 621) *ἆτος πολέμοιο* (E 388) similia aperte redit; ceterum usu simillimo *ἀσπίς* apud tragicos pugna est (Eur. Phoen. 1326).

dicantur Aeaci generisque eius *μεγαλήτορες ὀργαί*. *Αἰχμά* igitur Pindaro non solum hasta est, sed etiam pugna et virtus in pugnis probata; vox autem, unde haec quaestiuncula orta est, *ἵππαιχμος* plane eodem modo vocem quae bene intellegitur *κρατεραίχμας* sequitur, quo vox epica *ἱπποκορύστης*, quae per se sensu caret, vocem quae est *χαλκοκορύστης* aut quo Iovis epitheton *νεφεληγερέτα* traxit ineptum illud *στεροπηγερέτα* [1]).

Símili ratione explicatur vox quae est *βοαθόος*, quae currus epitheton [2]) est P 481, Aeneae tribuitur N 477, víros fortes significare videtur in loco corrupto Pind. N VII 33, collato loco Homerico, quo *ἀυτή* pugnam significat *λ* 383; inter pugnae et vocum (cf. *ὀξεῖα ἀυτή* O 312 de vocibus pugnantium) significationem pendet usus N IX 35. Accedunt ut melius intellegatur *βοάθοος*, quae exemplo fuerunt locutiones *βοὴν ἀγαθός* et *θοὸς πολεμιστής*; sic vox mira quoque explicatur *πεζοβόας* N IX 34, de eo qui peditum in numero pugnat, et Sophocleum Martis epitheton *χαλκοβόας* (O. C. 1046), quod ad deum in armis aeneis pugnantem potius quam ad vocem aeneam [3]) pertinere dixerim.

---

1) Id quod monuit Meylan-Faure l. l. p. 27.

2) „Quelque peu étrange“ iudice Meylan-Faure l. l. p. 95.

3) Non ignoro E 859/60 et *χαλκεόφωνος* (E 785) et id quod semel invenitur *βριήπυος* Martis epitheton (N 521), quod quamvis cum schol. BT et Apoll. Soph. lex. Hom. ad vocem pertinere dicant, iam pridem non intellectum esse docet Et. Magn. addito: *ἢ μέγας ἢ δεινός*; sed collato loco Soph. O. R. 190, quem addit Schwartzius, dubito, nam Mars ibi est *ἄχαλκος ἀσπίδων* et *περιβόητος*, quod fere interpretatur vocem quae est *χαλκοβόας*.

CAPUT III.
DE CARMINUM A PINDARO ET IUVENE ET SENE COMPOSITORUM ELOCUTIONE.

Quaestionem de Pythiorum carmine quarto, quod colore epico peculiari uti supra diximus, quoniam ad finem perduximus, restant reliqua carmina, quorum maxima pars cum ad unum genus epiniciorum pertineat et plus quinquaginta annorum spatium amplectatur, quaestio duplex obruitur, num ab epiniciis in elocutione recedant reliquorum generum reliquiae et in epiniciis Pindarus iuvenis quomodo a viro et a sene in elocutione discrepet. Atque prior quaestio eo absolvitur, quod elocutio carminum Pindaricorum praeter epinicia propter fragmentorum exilitatem nobis fere non nota est, quamvís eam non prorsus diversam fuisse ab epiniciorum elocutione doceant reliquiae; pauca quae ea de re et de Pindari arte et ingenio rectius inde iudicandis dicenda esse videntur in Epilogo invenies. Altera quaestio de singularum aetatum elocutione non sic ratiocinando profligatur; nam utraque ratio cogitari potest, aut poetam iuvenem ab exemplo epico iuvenili libertatis studio in elocutione quam longissime recedere, senem deficiente vigore et increscente fiducia, quae solido magni nominis fundamento nitatur, propius ad exemplum epicum accedere, aut iuvenem poetam anxie et religiose vestigia poetarum qui ante eum fuerunt premere, senem audacter loca nullius ante trita solo petere, sicut Eustathius l. l. artem Pindari his amplectitur: *ὅλως δὲ δοκεῖ ὁ ἀνὴρ μὴ ἐθέλειν ποιηταῖς ἑτέροις φανερῶς ἐπακολουθεῖν, εἰ δέ που καὶ ἀλῷ ἐφεπόμενος, ἔχειν ἐκτροπάς τινας, δι' ὧν ἄλλην τινὰ τρέπεται παρὰ τὰς λεωφόρους.*

Quae cum ita sint, quaestionem nisi collatis carminibus poetae iuvenis, viri, senis ad finem non perducemus atque bene nobiscum actum est, quod materia ad hanc quaestionem diiudicandam larga nobis praesto est. Extant carminum iuvenilium specimina praeter ea, quae certis traditionis testimoniis his temporibus tribuuntur, dico fr. 29/30 et P X, quod anno 498 compositum esse constat, duo carmina J VII (502) et N X (500) secundum luculentam commentationem Gaspardi[1]), quae mihi quidem persuasit; quorum carminum universa indoles quantopere distet ab eis, quae viri sunt, nemo non sentit et facile Wilamowitzio[2]) concedes carmina omnia ante bellum Persicum composita — exemplo utitur P VI (490) — immaturae esse iuventutis. Sequuntur vitae Pindari viginti anni summi vigoris, quibus pulcherrima debentur carmina, deinde post pugnam ad Oenophyta factam et Aeginam insulam, quae poetae quam maxime cordi erat, gravi casu afflictam (457/6) usque ad pugnam ad Coroneam factam (447), quae Boeotiam liberavit, hoc est per decem fere annos siluisse Pindari Musam, quantum nobis videre liceat, bene observat Gaspardus l. l. p. 161, nisi quod Psaumidi veteris amicitiae testimonium misit O IV, quod carmen prologus quasi est carminum senilium, quae agmen claudunt; exemplum luculentissimum est P VIII (446), cui tamen propter sententiarum similitudines, quas observaverunt Wilamowitzius[3]) et Christium se-

1) C. Gaspard, Essai de chronologie Pindarique, Bruxelles 1900 p. 22/8; ceterum illud J VII 41 *ἕκαλος ἔπειμι γῆρας* pace Schroederi prolegg. p. 73 facilius poetae iuveni tribues collato J VI 15, quod victoris satis adulescentis in honorem compositum est.

2) Aristoteles u. Athen II 328.

3) Bacchylides (1898) p. 20.

cutus Gaspardus l. l. p. 162 sqq., suppares esse videntur N VI et N XI.

De discrepantia, quae inter singularum aetatum carmina intercedat, cum quod ad sententias tum quod ad elocutionem pertineat, multi multa observaverunt atque bene Leopoldus Schmidt[1]) nonnulla quae iuvenilis elocutionis Pindaricae propria esse videntur monuit, dico carmen in sententias breves quasi divulsum, sententias vix inter se coniunctas et similia. Iuvenis inter modestiam et arrogantiam animi pendentis proprium est P X 53 sqq., ubi inter verba modesta legimus v. 56 *ὄπα γλυκεῖαν ἐμάν*, quod excusamus in poeta seniore et probato N III 9, N VI 54, Bacch. III 97, non excusamus in iuvene XX fere annorum. Simili ratione quod ad elocutionem attinet, modo epicorum pressit poetarum vestigia, cuius rei exemplum luculentissimum in lucem protraxit Wilamowitzius[2]) N X 9 *πολέμοιο νέφος*, quod sequitur P 243/4, modo audacissime et voces novavit — *ἀριστόμαχος* P X 3, *πολεμάδοκος* P X 13, *ἀκαμαντολόγχας* J VII 10, *κελαινεγχής* N X 84 — et locutiones, cuius rei exempla nonnulla sequantur. Id quod legitur P X 44 *θρασείᾳ πνέων καρδίᾳ* aliquo modo sequitur epicam locutionem *μένεα πνείοντες Ἀχαιοί*, sed intercedente usu liberiore, quem habet Scuti v. 24 *ὑπὲρ σακέων πνείοντες* et Aeschylus Sept. 53 *θυμὸς . . . ἔπνει*, et simili ratione aliquantum ultra usum epicum progreditur J VII 34, ubi vir qui fortiter pugnans occidit dicitur: *εὐανθέ' ἀπέπνευσας ἁλικίαν*, cui comparanda est locutio epica Δ 514: *θυμὸν ἀποπνείων*. Artificiose

1) Pindars Leben und Dichtung (Bonn 1862) p. 51 sqq.

2) Eur. Herakles² II p. 236.

Gorgonis caput P X 46 dixit *ποίκιλον* variegatum[1]) *δρακόντων φόβαισιν* crinibus qui angues sunt, qui usus sequitur locutiones epicas *ἕρκος ὀδόντων*, *ἕδος Θήβης* secundum Brugmanni explicationem[2]); neque aliter iudico de vasis fictilis N X 35/6, quod olei plenum Panathenaeorum praemium est, descriptione: *καρπὸς ἐλαίας ἐν ἀγγέων ἕρκεσιν παμποικίλοις, γαίᾳ πυρὶ καυθείσᾳ* Argum venit, quam adeo non cum Dissenio eximie ornatam dico, ut frigidam eam et artificiosam esse contenderim assentiente poeta, qui nihil simile postea sibi concessit, nisi quod O IX 97 multo simplicius sagum *εὐδιανὸν φάρμακον αὐρᾶν* dicit. Addo N X 17 *σπέρμ' ἀδείμαντον Ἡρακλέος* adiectivi traiecti, rei apud Pindarum notissimae, exemplum esse paulo durius. Accedunt praeter has observationes ad elocutionem pertinentes loci nonnulli, in quibus offendimus et quos vix dignos esse diceremus matura Pindari arte, si tempora horum carminum ignota essent, dico N X 81/2 et locum saepe temptatum P X 36[3]), quamvis minime negem iuxta hos locos, quos poetae iuvenili condonamus, alios inveniri, quos pulcherrimos esse facile concedes, dico imagines P X 51/2 et 59, quarum prior imaginem diligenter ad finem perducit, quod in loco J VII 27 mentione dignum habuit scholiasta p. 472, 2 Abel, altera puellas inducit victorem mirantes, quam rem nisi hoc loco non descripsit Pindarus, aut egregiam narrationem ex Dioscurorum fabula depromptam, quae inde a v. 49

---

1) De re conferas Herodam puerum verberatum III 89 *ποικιλώτερον ὕδρας* dicentem.

2) Griech. Grammatik³ p. 393.

3) Quem cum scholiasta collatis *ὀρθαγόρας* Ar. Eccl. 910 et schol., Hesychio s. v. *ὀρθίας*, Anth. Plan. 261 interpretari malo quam cum castis viris doctis Didymo et Schmidtio l. l. p. 55 adn.

carmen N X concludit atque digna est, quam summis laudibus augeat Gaspardus l. l. p. 29.

Carmina igitur iuvenilia habent non pauca, quibus discernantur a ceteris, atque eodem modo carmina senilia et sententiis et universo elocutionis colore inter se similia sunt atque a ceteris recedunt. Sententiis similibus, quas observaverunt viri docti, addo, quod P VIII 83 et N XI 26 eximia arte eorum meminit poeta, qui victi ex certamine redeunt, quod alibi non fit; atque elocutionem quidem simplicem esse nemo non sentit, ad exemplum epicum proprius eam accedere iure fortasse quispiam dixerit. Sed ea pars elocutionis, quam cognoscere hoc loco nostra interest, colorem epicum dico, in neutro carminum genere, neque in iuvenilibus neque in senilibus, ita a reliquorum carminum usu recedit, ut aliquid de poetae arte et consilio inde concludi possit; nam utroque in genere occurrunt formulae et voces epicae aut non mutatae aut variatae, voces et locutiones, quae exemplum epicum plus minusve aperte prae se ferunt, voces denique, quae novatae esse videntur sine exemplo epico. Igitur per totam vitam Pindaro in elocutione sua excolenda multum valuit sermo epicus, quod fortasse miramur collatis eis, quae acerbe contra eorundem poetarum inventa iecit; sed sicut Choerilus Samius poeta epicus materiam carminum Homericorum reiecit, elocutione usus est, ita Pindarus quoque et re demonstravit, quid sentiret de elocutione epica, et expressis verbis N VII 21 Homerum, cuius arti fallaci illi quidem tamen *σεμνόν τι* inesse concedit v. 23, epitheto Homerico *ἁδυεπῆ* dixit et in eis quoque quae sequuntur colorem epicum inesse voluit insertis formulis epicis v. 28 *ξανθῷ Μενέλᾳ, ναυσὶ θοαῖς*, cum v. 22 *ποτανὰ μαχανά* commonefaceret epi-

cam locutionem *ἔπεα πτερόεντα* [1]); denique Aiacem v. 27 *κράτιστον Ἀχιλλέος ἄτερ* dixit sicut Homerus dixit B 768/9, Homerum secutus Alcaeus *ἄριστον πεδ' Ἀχίλλεα*.

Una igitur quod ad colorem epicum attinet est elocutio, qua carmina Pindarica composita sunt, quae tamen non Pindari solius propria est — sic non intellegeretur elocutionem non una cum poetae et hominis progressu, quem sub oculis habemus, mutari —, sed illius carminum generis adeo communis est, ut Pindaricum illud fr. 169 *νόμος ὁ πάντων βασιλεύς* iure ei inscribi possit [2]). Cuius rei luculentum est exemplum carmen illud O V, quod num vere Pindaricum esse dicamus cum Godofredo Hermanno [3]) an imitatoris cum Leutschio [4]) Jurenka [5]) Wilamowitzio [6]) aliis, ex elocutione vix quisquam diiudicabit; contulit singulas fere voces cum aliorum carminum locis similibus Mezgerus [7]), sed prorsus eadem est elocutio, quod quidem ad colorem epicum attinet, quem significant formula epica v. 18 *εὐρὺ ῥέων* = B 849, vox epica *ὑψίζυγος* satis infeliciter in *ὑψινεφής* v. 18 mutata, cum voces vere Pindaricae inveniantur v. 1 *ἄωτον*, v. 21 *δαιδάλλειν* et id quod gravissimum est neque neglectum a viris doctis, e. gr. ab Jurenka l. l. p. 14, v. 3 *ἀκαμαντόπους*, quod praeterea occurrit O IV 1. Elocutio igitur ansas non praebet ad rem diiudicandem atque in eo quod de sententiis et de compositione utriusque carminis et de uni-

1) Similius J V 63 *πτερόεντα ὕμνον*.
2) Cf. ea de re disserentem Wilamowitzium Isylli p. 166 adn. 5.
3) Opuscul. VIII 99 sqq., ubi festive Leutschium recensuit.
4) Philologi I 116.
5) Stud. Vindob. XVII 15 sqq.
6) Hieron u. Pindar p. 1306.
7) Pindars Siegeslieder erklärt (Leipzig 1888) p. 146 sqq.

versa rerum condicione feres iudicium positum est, num utrumque carmen Pindaro adscribere velis an mecum ab imitatore hoc in genere exercitato illo quidem et diligenti, sed ingenio carente profectum esse dicas. Ceterum voces ex illo carmine depromptas de consilio omittam in quaestionibus ad elocutionis Pindaricae colorem epicum pertinentibus, ad quas nunc nos convertimus atque agmen ducant formulae epicae.

CAPUT IV. DE FORMULIS ET VOCIBUS EPICIS.

Epicum colorem cum formulae ex carminibus epicis, ubi saepissime redeunt, notae aut omnino non aut lenissime mutatae apertissime demonstrare videantur, ab his formulis epicis, quae inveniuntur in elocutione Pindarica, incipiamus, quas enumerabimus carminum ordine servato, ita tamen ut eae quae plus uno loco inveniantur et sic illae quoque formularum munere funguntur, agmen ducant. Sunt autem formulae epicae in Pindari carminibus quantum scio hae:

πολιᾶς ἁλός (O I 71, P II 68, J (III 74) IV 56) = *μ* 180
ἅρμα θοόν (O I 110, VIII 49) = *P* 458
θοὰ ναῦς (O VI 101, XII 3, P V 87, N VII 28, fr. 221) = *Ξ* 410
χάλκεος Ἄρης (O X 15, J (III 33) IV 15) = *E* 704
χάλκεος οὐρανός (P X 27, N VI 4) = *P* 425.

Singulis locis inveniuntur

Olympiorum:

I 1 *αἰθόμενον πῦρ* = *Π* 293
I 4 *φίλον ἦτορ* = *Γ* 31
I 76 *ἔγχος χάλκεον* = *Γ* 317
II 83 *βέλος ὠκύ* = *E* 112

III 33 *γλυκὺς ἵμερος*	= *Γ* 446
IV 20 *ἔντεα χάλκεα*	= *Σ* 130/1
VI 10 *κοῖλαι νᾶες*	= *Φ* 32
VI 20 *μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι*	= *κ* 299 *μακάρων μέγαν*
VII 65 *θεῶν ὅρκον μέγαν*	*ὅρκον ὀμόσσαι.*
VI 25 *ὁδὸν ἁγεμονεῦσαι*	= *ξ* 261
VI 48 *Πυθῶνος πετραέσσας*	= *B* 519
VII 15 *ἄνδρα πελώριον* [1])	= *ι* 187
IX 11 *πτερόεις ὀιστός*	= *E* 171
IX 76 *οὔλιος Ἄρης*	= Scut. 192
X 95 *κλέος εὐρύ*	= *α* 344
XII 5 *ἀγοραὶ βουλαφόροι*	= *ι* 112
XIII 90 *Χίμαιραν πῦρ πνέοισαν*	= Theog. 319
Pythiorum:	
I 74 *ὠκυπόρων ναῶν*	= *K* 308
II 10 *ξεστὸν δίφρον*	= *Ω* 322
II 89 b *μέγα κῦδος ἔδωκεν*	= *Θ* 176/216.
De P IV supra actum est	
IX 34 *ὀρέων σκιοέντων*	= *Λ* 157.
Nemeorum:	
I 37 *χρυσόθρονος Ἥρα*	= *Α* 611
I 52 b *φάσγανον τινάσσων*	= *X* 311
I 71 *γάμον δαινύναι*	= h. IV 141
„ *θαλερὰ ἄκοιτις*	= Theog. 921
V 24 *χρυσέῳ πλάκτρῳ*	= h. II 7
VI 3 caelum deorum *ἕδος ἀσφαλὲς αἰέν*	= *ξ* 42

1) Fortasse mentione dignum illum „virum ingentem“ ex schol. 28 a Drach. *τεσσάρων πηχῶν καὶ πέντε δακτύλων*, h. e. Attico modulo adhibito 1, 88 m fere fuisse; cf. Aristophan. Ran. 1014, Alcaei fr. 33, 5 et viros magnos, quos ibi adnotavit Bergkius, quo e numero nemo „siebenellenlang“ secundum nostram locutionem; ceterum hunc Alcaei locum imitari Herodotum VII 117 adnotat Schwartzius collato Dielesio Herm. 22, 424.

VI 10 *βίον ἐπηετανόν*	= Op. 31
VI 52 *φαεννᾶς Ἀόος υἱός*	= *δ* 188
VII 99 *γήραι λιπαρῷ*	= *λ* 136
VIII 13/4 *γονάτων ἅπτεσθαι*	= *Α* 512
IX 35 *ὀξεῖα αὐτά*	= *O* 312
IX 38 *δυσμενέων ἀνδρῶν στίχας*	= *δ* 246 *Γ* 196
X 9 *πολέμοιο νέφος*	= *P* 243
X 56 *ὑπὸ κεύθεσι γαίας*	= *X* 482
X 64 *μέγα ἔργον ἐμήσαντο*	= *ω* 426
X 71 *ψολόεντα κεραυνόν*	= *ψ* 330.
Isthmiorum;	
I 5 *κεδνοὶ τοκῆες*	= *P* 28
I 15 *χερσὶ νωμᾶν*	= *φ* 245
II 26 *ἐν γούνασιν πίπτειν*	= *E* 370
VII 8 *πυκναὶ βουλαί*	= *B* 55
VIII 25 *στονόεντ' ὁμαδόν*	= *λ* 383.
Fragmentorum:	
79 b *αἰθομένα δᾴς*	= *α* 428
130 *δνοφερᾶς νυκτός*	= *ν* 269
142 *μελαίνας νυκτός*	= *Θ* 486
153 *πολυγαθὴς Διώνυσος*	= Theog. 941
157 *νήπια βάζεις*	= *δ* 32
171 *φίλα τέκνα*	= *B* 315.

Quo indice, quem augeri posse minime negaverim, perlustrato vereor ut in partes eas Ottonis Schroeder prolegg. II 100 contendentis Pindarum tritas illas locutiones epicas rarissime adhibuisse; neque magis viro docto adstipulor dicenti Pindarum pro virili parte memorias epicas ut oblitteraret studuisse in eis quae variavit formulis epicis, quarum indicem addo. Priore loco eas enumero locutiones, quae lenissime variant locutionem epicam, sequuntur eae, quae paulo longius recedunt ab exemplo epico:

O II 39/40 *παλαίφατον χρησθέν* ∾ *ι* 507 *π. θέσφατα*
III 25 *θυμὸς ὥρμα* ∾ *Σ* 426 *θ. ἄνωγεν*
III 32 *ἐθάμβαινε σταθείς* ∾ *ε* 75 *στὰς θηεῖτο*
VII 32 *εὐώδεος ἐξ ἀδύτου* ∾ *Γ* 382 *ἐ. θάλαμος*
VII 61 *πολιὰ θάλασσα* ∾ *ι* 564 *π. ἅλς*
VIII 35 *πτολίπορθοι μάχαι* ∾ *Ε* 333 *π. Ἐνυώ*
IX 50 *χθόνα μέλαιναν* ∾ *Β* 699 *γαῖα μ.*
P I 19 b *στέρνα λαχνάεντα* ∾ *Σ* 415 *στήθεα λ.*
I 34 *πομπαῖος*[1]) *οὖρος* ∾ *Α* 479 *ἴκμενος ὀ.*
I 48 *τλάμονι ψυχᾷ* ∾ *Ε* 670 *τ. θυμόν*
II 26 *γλυκὺν βίοτον* ∾ *ε* 152 *γ. αἰών*
III 39/40 *σέλας Ἀφαίστου* ∾ *Τ* 375/6 *σ. πυρός*
V. 56 *πύργος ἄστεος* ∾ *λ* 556 *π. Ἀχαιοῖς*
V 61 *δῶκε φόβῳ* ∾ *ρ* 567 *ὀδύνῃσιν ἔδωκεν*
IX 35 *ἀλκᾶς ἀπειράντου*[2]) ∾ *Ε* 245 *ἶν' ἀπέλεθρον*
X 33 *κλειτὰς ἑκατόμβας ῥέζοντας* ∾ *η* 202 *ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑ.*
N II 13 *φὼς μαχατάς* ∾ *σ* 261 *ἄνδρες μ.*
VII 91 *ἀταλὸν θυμὸν ἀμφέπων* ∾ *Σ* 567 *ἀταλὰ φρονέων*
X 60 *ἀμφὶ βουσὶν χολωθείς* ∾ *Ψ* 88 *ἀ. ἀστραγάλοισι χ.*
J I 8 *ἐν Κέῳ ἀμφιρύτῳ* ∾ *λ* 325 *ἐν Δίῃ ἀ.*
V 34 *μεγαλήτορες ὀργαί* ∾ *ι* 500 *μ. θυμός*
VI 41 *χεῖρας ἀμάχους* } ∾ *Α* 567[3]) *χεῖρας ἀάπτους*
VIII 65 (N I 45) *χερσὶν ἀφύκτοις* }

1) Estne interpretatio? cf. Et. Mag. [+ Hesych.] s. v. *ἴκμενος*: [*εἰ μὲν δασέως*] *πορευτικὸν ἀπὸ τοῦ ἱκνεῖσθαι*, [*εἰ δὲ ψιλῶς*] *ὑγρόν, τὴν ἰκμάδα*; alteram interpretationem habent scholl. ABT ad A 479.

2) Monuit Schwartzius in scholis aestate 1902 de Pindaro habitis, cf. praeterea *ἀπέλεθρος* = *ἄμετρος* schol. B ad. l. l., lex. Hom. Apollon. Soph.

3) Proxime accedit ad Pindaricam interpretatio anonyma in schol. ABT: *ἀπροσπελάστους*.

VI 51 *εἶπε φωνήσαις* ∾ *α* 122 *φ. ἔπεα . . προσηύδα*
VII 22 *ἔκπαγλος ἰδεῖν* ∾ *χ* 405 *δεινὸς εἰς ὦπα ἰδέσθαι*
VIII 41 *ἄφθιτον ἄντρον* ∾ *Σ* 370 *δόμον ἀ.*
VIII 55 *οὖρος Αἰακιδᾶν*[1]) ∾ *Θ* 80 *ὀ. Ἀχαιῶν*
fr. 88 *ἀνέμων ῥιπαῖσιν* ∾ *Ο* 171 *ῥιπὴ Βορέαο*
89 *θοᾶν ἵππων* ∾ *Δ* 500 *ἱ. ὠκειάων*
235 *ἐν πόντου πελάγει* ∾ *ε* 335 *ἁλὸς ἐ. πελάγεσσι*

Duas locutiones epicas coniungunt

O VII 57 *ἅλμυρα βένθεα* ∾ *α* 53 *θαλάσσης β.*
∾ *δ* 511 *ἁ. ὕδωρ*
P V 51 *ἀταρβεῖ φρενί* ∾ *Ν* 299 *ἀταρβής*
∾ *Γ* 63 *ἀτάρβητος νόος*
N V 11 *πίτναν ἐς αἰθέρα χεῖρας* ∾ *λ* 392 *πίτνας χεῖρας*
∾ *Ο* 371 *χ. ὀρέγων εἰς οὐρανόν*
J I 37 *ἀμετρήτας ἁλός* ∾ *ψ* 249 *ἀμέτρητος*
∾ *δ* 510 *πόντον ἀπείρονα.*

Quibus formulis epicis facili negotio ingens moles singularum vocum addi potest, quae epicorum poetarum et Pindari solius communes videntur esse; e. gr. dico: *ἀγάνωρ, ἀγκυλότοξοι, ἀκειρεκόμας, ἀμύμων*[2]), *ἀργικέραυνος, ἀργυρόπεζα, δολιχήρετμος, δολοφραδής, εὐρυσθενής, κλυτόπωλος, κνισσάεις, λιπαροπλόκαμος, ποδαρκής, πολύβουλος, ὑπερμενής, χοροίτυπος*. Quarum vocum tamen, etiam si Thesaurus linguae Graecae locupletissimus omnes qui extant locos optime et collectos et digestos praeberet, ne sic quidem indicem hoc loco proponerem,

1) Observavit Godofredus l. l. p. 46; *ἔρεισμα Ἀκράγαντος* O II 6 b *Ἑλλάδος* fr. 76 schol. O II 12 a Drach. recte ad *Γ* 229 *ἕρκος Ἀχαιῶν* revocat; cf. O II 82 *κίονα Τροίας*.

2) O X 27, quo loco excepto vox interiisse videtur apud recentiores poetas, in locum successit *ἀμεμφής*.

cum perierint tot carmina epica, perierint poetae qui ante Pindarum fuerunt lyrici omnes, aequales autem praeter Bacchylidem fere ignoti sint atque num aliquam vocem Pindarus novaverit necne, nemo certa ratione diiudicare possit. Multo pluris interest eos locos cognoscere, quibus exemplum epicum quasi subauditur; quam rem bene observavit scholiasta ad P II 40 *καλὸν πῆμα* laudato Theogoniae illo 585 *καλὸν κακόν*. Raro nomen Homeri additur sicut eo loco de quo supra egimus P IV 278, sed statim in animo versantur versus nobilissimi A 524 sqq., cum N I 14 (Ζεῦς) *κατένευσεν οἱ χαίταις* aut J VIII 45 (*Κρονίδαι*) *ἐπὶ γλεφάροις νεῦσαν ἀθανάτοισιν* legatur, sicut Hesiodeo Amoris epitheto *λυσιμελής* (Theog. 311) subesse versum illum Odysseae σ 212: *τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατ' ἔρῳ δ' ἄρα θυμὸν ἔθελχθεν* statim sentimus. Simili ratione quod legitur J VIII 37 *Ἄρει χεῖρας ἐναλίγκιος* ad exemplum epicae locutionis B 479: *Ἄρει ζώνην ἴκελος* formatum est et locutioni quam habemus N III 52 de Achille: *ποσσὶ γὰρ κράτεσκε* subest epitheton epicum quale *ποδώκης, ποδάρκης, πόδας ὠκύς* vel *ταχύς* [1]), atque siquidem poeta J VI 32 virum ingentem *οὔρει ἴσον* dicit, subauditur epicum illud κ 113, ubi Ulixis socii inveniunt Lapitharum reginam *ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν* aut [2]) ι 191; denique fr. 182 non solum locutionem epicam *ὢ πόποι* communem habet cum initio orationis α 32, sed etiam cognatis aliquo modo sententiis totiusque orationis colore cum loco illo Odysseae coniungitur.

1) Composuit Meylan-Faure l. l. p. 58.

2) Id quod adnotat Schwartzius.

CAPUT V.

PINDARUS QUOMODO LOCUTIONES ET VOCES SECUNDUM EXEMPLUM EPICUM NOVAVERIT.

Ad finem perducta quaestiuncula de eis, quae Pindarus ex epico sermone aut immutato aut leniter variato sumpserit, novam aggredimur et difficiliorem et graviorem, quae est de eis, quae Pindarus secundum exemplum epicum novaverit. Specimen talis quaestionis proposui in eis quae supra in capite de P IV scripto dixi de equorum equitum curruum epithetis Pindaricis et Bacchylideis. Qua in re hoc tamen imprimis nobis cavendum esse videtur, ne putemus quaestionem ad finem perduci posse adscriptis ad singulas fere voces Pindaricas exemplis epicis, secretis fortasse nonnullis, quae Pindari ingeniose novantis esse videantur, atque ea ratione, quomodo elocutio Pindarica orta sit, potius dixerim elaborata a scriptore, non a poeta, apertum fieri et manifestum. Nam adeo non dicemus Pindarum dedita opera diu quaesivisse, quomodo vocem aliquam traditam aut mutaret aut novam inde fingeret, ut putemus ultro poetae in mente aliam faciem ut ita dicam induisse voces, quas accipiebat, et imprimis duas voces, puta dei epitheta, in unam eamque novam confluxisse [1]). Pauca Pindari secundum exemplum epicum

1) Qua in re gaudeo me consentire cum Reichenbergero, qui loco laudato p. 47 contendit locutionem Pindaricam *σέλας Ἁφαίστου* ortam esse „aus einer Art Kreuzung der beiden hom. Wendungen *φλὸξ Ἡφαίστοιο* und *πυρὸς σέλας*“ et cum Stolzio, qui stud. Vindob. XXV (1903) p. 244 vocem epicam *μελίφρων* ortam esse dicit ex coniunctis vocibus *εὔφρων* et *μελιηδής* et ut sententiam suam fulciret nomina propria (sec Fick-Bechtel, Die gr. Personennamen praef.

novantis exempla proferam et praeeunte Eustathio incipiemus ab epithetis deorum, quae a Bruchmanno[1]) diligentissime collecta praesto sunt et in quibus quanta arte epitheta epica secutus novaverit Pindarus, bene intellegitur.

Primo loco epitheta Iovis enumerabimus. Inveniuntur apud Pindarum

Iovis epitheta epica: (praeter ea quae nominum propriorum instar sunt *Αἰγίοχος* et quae Pindaro cum Bacchylide communia sunt *Κρονίδας* et *Ὀλύμπιος*, quibus epithetis accedit locutio epica *Ἥρας πόσις* N VII 95) *ἀθανάτων βασιλεύς*, *μέγιστος πατήρ*, *ξείνιος* et *ξένιος*, *ὕπατος*; accedit si quidem Eustathio (fr. Pind. 15) fidem habemus *ἐρισφάραγος*[2]).

Iovis epitheta, quae exemplum epicum sequuntur: *ἄφθιτος* P IV 291 sequitur locutionem epicam Ω 88 *Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς* eadem translatione qua Homerus B 447 aegida *ἀγήραον ἀθανάτην τε* dixit et Iupiter siquidem invocatur O VII 87 *Ζεῦ πάτερ, νώτοισιν Ἀταβυρίου μεδέων*, nemo non sentit exemplum epicum Γ 276 *Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων*. Duo epitheta epica in unum confluxisse dico in eis quae sequuntur Iovis epithetis Pindaricis: *βαρύγδουπος* et *βαρυσφάραγος*, quibus praeter similia *ἐρίσφάραγος* et *ἐριγδουπος* exemplo fuit *βαρύκτυπος*, et *εὐρύζυγος* et *εὐρύτιμος*, in quibus novandis praeter id quod recte affert Eustathius l. l. *ὑψίζυγος* et *ἐρίτιμος* me iudice multum valuit vox epica *εὐρυόπα*[1]).

Iovis epitheta nova: Praeter ea quae fortasse ad exemplum epicum quod interiit revocanda sunt epitheta *τέλειος*, quod Pindaro cum Aeschylo et Bacchylide commune est, et *γενέθλιος*, cui simili est *γεννήτωρ* (Suppl. 196), et *ἐλευθέριος* restant duo epithetorum genera, quorum alterum ad Iovem primum locum inter deos tenentem, alterum ad fulminatorem et tonantem pertinet. Prioris generis sunt Pindarica: *ἀγεμὼν Ὀλύμπιος*, *ἀριστοτέχνα*, *δεσπότας Ὀλύμπου*, *κράτιστος θεῶν*, *κύριος πάντων*, *ὑπέρτατος*, *ὕψιστος*. Bacchylidea: *ἀρίσταρχος*, *ἀρχαγὸς θεῶν*, *μεγιστοπάτωρ*; alterius, quod poetis occasionem praebuit pulchra epitheta novandi, sunt Pindarica: *αἰολοβρόντας*, *ἐγχεικέραυνος*, *ἐλασιβρόντας* et *ἐλατὴρ βροντᾶς ὑπέρτατος*[2]), *καρτεροβρόντας*, *ὀρσίκτυπος* et *ὀρσινεφής*[3]), *στεροπᾶν κεραυνῶν τε πρύτανις*, *φοινικοστερόπας*[4]) atque agmen claudit vox Bacchylidea *κεραυνεγχής*.

Olympiorum Nemeorumque patronum excipiat Py-

---

p. IX) contulit ex aliorum nominum partibus ita copulatis, ut nova coniunctio intellegi non possit, orta; quae ratio quamvis non valeat in poetam elocutionem suam novantem, quantopere in ipsius linguae legibus et consuetudine positum fuerit tali modo vocum novandarum occasionem faciliorem reddere, aperte demonstrat.

1) Supplement zu Roschers Ausführl. Mytholog. Lexicon, ubi locos Pindaricos invenies, quos equidem non laudabo.

2) Bacchylides colorem epicum in Iovis epithetis *ἀργικέραυνος*, *ἐρισφάραγος*, *ὑψίζυγος*, *ὑψιμέδων* prae se fert.

1) Quae vox praeterea exemplo fuit vocibus Bacchylideis his: *εὐρυάναξ* (epice *ἄναξ*), *εὐρυβίας* (epice *ἐρισθενής*, quod sequuntur quae Bacchylidi cum Pindaro communia sunt *μεγαλοσθενής*, *μεγασθενής*), *εὐρυνεφής* (epice *ὑψινεφής*).

2) Subest aliquo modo *ὑψιβρεμέτης*, sed artificiose reconditum.

3) Similes sunt voces Bacchylideae: *ὀρσίαλος* (Neptuni epitheton, quod sequitur hym. hom. XXII 2 *κινητῆρα θαλάσσης* et ε 291, unde praeterea orta sunt epitheta Pindarica *ἀγλαοτρίαινα*, *Εὐτρίαινα*, *ὀρσοτρίαινα*) *ὀρσιβάκχας*, *ὀρσίμαχος* (Minervae epitheton, quod sequitur Δ 439, *ἐγρεμάχη*, *ἐγρεκύδοιμος*).

4) Recedit ab epico *ἀργικέραυνος*, cf. Bacchylideum *φοίνισσαν φλόγα* XVII 56.

thiorum praeses Apollo. Atque inveniuntur apud Pindarum

Apollinis epitheta epica: **ἀκερσεκόμας, ἑκάεργος, ἑκαταβόλος, τοξοφόρος,** (**Λατοίδας, Φοῖβος** nominum propriorum instar sunt) **χρυσάωρ**, denique **χρυσοκόμας**, quod Dionyso tribuitur a poetis epicis, casu non servatum est epicum Apollinis epitheton.

Apollinis epitheta, quae exemplum epicum sequuntur: **θάλλων χρυσέᾳ κόμᾳ** et **χρυσοχαῖτα** redeunt ad epicum **χρυσοκόμης**, quod praeterea aliquo modo sequitur **χαιτάεις**; nihil praeterea inveni.

Apollinis epitheta nova: Praeter nomina propria **Λοξίας, Μουσαγέτας, Πύθιος, σκοπὸς Δάλου** et id quod Homericam vocem **ἀργυρότοξος** ut ita dicam supplet **εὐρυφαρέτρας**, prorsus nova sunt **εὐρυσθενής, ὀρχήστας, ἁγνός.**

Fratrem et nepotem sequatur Isthmiorum patronus Neptunus, cuius epitheta eodem modo digesta propono. Sunt in Pindaro

Neptuni epitheta epica: **βαρύκτυπος, γαιαόχος, εὐρυσθενής, κινητὴρ γᾶς, Κρόνου υἱός.**

Sequuntur exemplum epicum: **ἐλελίχθων, σεισίχθων, Ἐννοσίδας, ἐλασίχθων,** quod recte ad **ἐννοσίγαιος** revocat sicut ea quae antecedunt Eustathius l. l., quamvis fortasse in voce novanda valuit etiam locutio qualis invenitur δ 506 **ἤλασε ... πέτρην**; **εὐρυβίας εὐρυμέδων** sequuntur **εὐρυκρείων, μεγασθενής** id quod supra legitur **εὐρυσθενής**, denique **πόσις Ἀμφιτρίτας** locutionem epicam **πόσις Ἥρης.**

Epitheta nova: (praeter nomina propria **δεσπότας Ἴσθμου, Ἴσθμιος, Κρόνιος, Πετραῖος** et ea quae p. 39 adn. 3 enumeravi) **ἀγλαὸς, δεσπότας ποντομέδων**[1]) secundum

1) Cf. Aeschyl. Septem 122 **ποντομέδων ἄναξ.**

fratris epitheton **ὑψιμέδων, εἰνάλιος, εὐεργέτας ἁρμάτων, ἱπποδρόμιος, κλυτόπωλος.**

Singulorum certaminum patronos excipiat Musa, quae carmina regit, et **Χάρις**, quae gratiam victori donat et poetae. Inveniuntur apud Pindarum

Musarum epitheta epica: **Ἑλικωνιάδες, κόραι Διός, Πιερίδες,** quae nominum propriorum instar sunt, praeterea **χρυσάμπυκες.**

Musarum epitheta quae exemplum epicum sequuntur: **ἀδύπνοος** et **εὔφωνοι** sequuntur vocem epicam **ἡδυέπειαι**, cum N III 10 **οὐρανοῦ κρέοντι θυγατήρ** redeat ad illud **θυγατὴρ Διός**, accedente praeterea singulari dativi usu, qui aliquo modo sequitur usum epicum β 96 **κοῦροι ἐμοὶ μνηστῆρες**[1]), qui tamen non plane similis est.

Musarum epitheta nova: **ἀγλαόθρονος, ἀργύρεαι**[2]), **βαθύκολποι, ἑκαταβόλοι, εὔθρονος, ἠύκομος, ἰοπλόκαμος ἰόπλοκος, ματήρ, μελίφθογγοι, πότνια, χρυσέα.**

Gratiae vel Gratiarum in Pindaro desunt epitheta[3]) aut epica aut exemplum epicum quae sequuntur; itaque enumero *epitheta nova* (praeter id quod nominis proprii instar est **βάσιλειαι Ἐρχομενοῦ**):

αἰδοία, ἀοίδιμοι, βαθύζωνοι, ἐρασίμολπος,

1) Vocem quae est **ἐμοί** Wackernagelius in scholis etiam secundi non solum tertii casus munere functam esse docuit collato epico **κλῦθι μοι.**

2) Sicut Schroederus de hoc epitheto (fr. 287) dubito, cum nullum aliud epitheton mihi notum sit, quod secundum epicum **ἀργυρόπεζα**, quod Pindarus de calcei colore interpretatus est, qua de re infra disputabo, cum voce argenti compositum ad pulchritudinem describendam usurpetur; E. Schwartzius de Musis venalibus cogitat sicut carmina venalia dicuntur J II 8 **ἀοιδαὶ ἀργυρωθεῖσαι πρόσωπα.**

3) Quo in numero esse non recte dicit Bruchmannus l. l. epitheton quod est **κοιναί** O II 50; simili errore in Apollinis epithetis enumerat **σοφός** P IX 50 et **εὐεργέτας** P V 44 l. l. p. 24 et 30.

ζωθάλμιος [1]), ἠύκομος, κελαδενναί, ξανθαί, σεμναί, φιλησίμολπος.

Utrumque igitur dearum genus epithetis epicis fere carebat (Gratiarum epitheta epica λιπαροκρήδεμνος, καλλιπάρῃος non recepit Pindarus); itaque poeta, postquam epica Musarum epitheta artificiose variavit, ad feminarum pulchrarum epitheta epica confugit, quorum largam copiam excoluerunt poetae epici a Pindaro ipso vix auctam, quem talium rerum incuriosum fuisse demonstrat Bacchylides comparatus, cuius ingenium voces quales sunt ἱμερόγυιος, τανίσφυρος, χλωραυχήν, λιπαρά, ὑψαυχήν, imprimis descriptio pulcherrima XVI 101—108 ostendunt; contra quanto iuvenum pulchrorum amore incitetur Pindarus saepe — O VI 76, IX 65, N III 19, XI 12, J II 4, VII 22, fr. 123 aliis locis victoris pulchritudinem praedicantibus — prodit, qua in re tenemus poetam Thebanum a Ceo toto caelo distantem [2]).

Pauca addo de Musarum epitheto novo μελίφθογγος, quia his in vocibus cum melle compositis luxuriat Pindarus ac solus ille quidem, nam Bacchylides, quamvis se ipse IX 10 νασιῶτιν λιγύφθογγον μέλισσαν appellet, nihil habet praeter epicum μελίφρων et id quod cum Aeschylo commune habet μελίγλωσσος. Pindarus autem habet non solum epitheton epicum μελιαδής, quod sequitur μελιγαθής [3]), cum audacius formata sit locutio μελιτόεσσα εὐδία O I 98 et P VI 54, ubi dulces iuvenis

1) Explicat Eustathius l. l. καθ' ἣν ζῶν τις θάλλει, falso ille quidem, quod docet vox epica βιοθάλμιος (hym. hom. IV 190) quae significat: ζῶν καὶ θάλλων, ut explicatione utar schol. O VII 19 h Drach.; veram epitheti Pindarici interpretationem alter scholiasta 19 e Drach. profert: ἡ θάλλειν τοὺς νικῶντας ποιοῦσα.

2) Qua de re conferas Wilamowitzium Orestie II p. 30.

3) Intellegitur collata voce epica πολυγηθής.

Thrasybuli animi aequare dicuntur μελισσᾶν τρητὸν πόνον, h. e. mellis dulcedinem, quamvis de favis loquatur poeta — sed imprimis Pindaro exemplo fuit Homericum illud A 249 [1]) de Nestoris voce melle dulciore et Sirenum epitheton μελίγηρος, quod non solum recepit, sed etiam variavit in μελίφθογγος, unde haec quaestiuncula orta est, et audaciora illa μελίκομπος μελίγδουπος. Sin autem fragmento 246a pessime habito carmina μελίρροθα dicuntur, hoc ad mellis vocem pertinet a Pindaro de carmine usurpatam, qui usus originem cepisse videtur ab imagine potionis ex melle et lacte mixtae, cui carmen suum comparat N III 77 sicut cum nectare comparat O VII 7, et minus durus est in locutione J V 53 ἐν μέλιτι καὶ τιμᾷ, quae est de carmine et honorem afferente et dulcissimo, quam nude positum illud O X 98 μέλιτι καταβρέχων πόλιν pro: urbem carmine honorans, quod lenius fit eo quod vox quae antecedit v. 94 ἀναπάσσει collato γ 445 ad res sacras nos revocare videtur. Praetereundo monuerim poetam fr. adesp. 81 B [4], cum mira ratione carmina Musarum μελιπτέρωτα dicat, fortasse Pindarum male intellectum imitari.

Extremo loco, qui Pindaro quam maxime cordi est, Hercules brevi mentione dignus esse videtur, qua in re tamen moneo periisse carmina epica, quibus Hercules praedicatus est, atque in eis quae nobis servata sunt Herculem advenam esse et nisi in eis aut carminibus aut carminum partibus, quae recentioris originis sunt, apparere. Itaque perpauca omnino extant Herculis epitheta epica: Ἀλκμήνης ἄλκιμος υἱός (Theog. 526), θεῖος

1) Locum Iliadis laudat fr. 152 μελισσοτεύκτων κηρίων ἐμὰ γλυκερώτερος ὀμφά, ubi pari artificio ac P IV 54 favi in locum mellis succedunt.

(O 25), *Θηβαγενής* (Theog. 530), *θρασυκάρδιος* (Sc. 448), et *θρασυμέμνων* (E 639)[1]), *θυμολέων* (E 639), *καρτερόθυμος* (φ 25), *κρατερόφρων* (Ξ 324), *μεγάλων ἐπιίστωρ ἔργων* (φ 26), quo e numero nullum apud Pindarum, qui habet *Herculis epitheta ad exemplum epicum formata*: *θρασυμήχανος*, quod Wilamowitzius[2]) recte ad *πολυμήχανος* revocat, et *σθένος Ἡρακλέος*, cui subest Σ 117 *βίη Ἡρακλῆος*[3]). Contra apud Pindarum inveniuntur *Herculis epitheta nova*: *ἀριστόμαχος ἀδείμαντος*[4]) *πάντολμον σθένος Ἡρακλέος* (fr. 29) *ὑπέρβιος*[5]).

Quibus deorum epithetis perlustratis quanta arte tradita orationis ornamenta suum in usum verterit Pindarus mihi videor demonstravisse; ceterum Bacchylides multa id genus praebet, sicut Dianam X 39 *τοξόκλυτον* dicit secundum epicum *τοξοφόρος* aut, cuius rei exempla nonnulla in Pindaro quoque supra adnotavimus, Dianam epitheto ornat, quod Minervae epitheton epicum

1) Utramque vocem epicam non solum receptam esse a Bacchylide, sed multis vocibus Pindaricis et Bacchylideis exemplo fuisse mentione dignum: Bacchylides cum Pindaro commune habet *θρασυμήδης*, solus novavit *θρασύχειρ*, cum Pindari sint *θρασύγυιος*, *θρασύμυθος*, *θρασύπονος*.

2) Isylli p. 166 adn. 18.

3) Quam locutionem, antiquam iudice Meylan-Faure p. 70 quod probare videtur coniunctio Hesiodea Theog. 332 *ἲς βίης Ἡρακληείης*, de hominibus habet Homerus (deflectit ab usu Σ 607 *σθένος Ὠκεανοῖο*), cum Pindarus hanc locutionem non solum amplificarit novatis coniunctionibus *σθένος ἡμιόνων* O VI 22 et *σθένος ἵππιον* P II 12, sed audacissime novarit (praeeunte usu qualem praebet Aeschylus Suppl. 56 *Τηρείας μήτιδος* loco *Τηρέως*) P VI 36 *γερόντος φρὴν δονηθεῖσα βόασε* et N VII 102 *τὸ ἐμὸν κέαρ* pro *ἐγώ* diceret secundum Π 554.

4) Cf. epitheton Bacchylideum V 155 *ἀδεισιβόας*.

5) Sicut Iupiter Homero *ὑπερμενής* est.

ὀβριμοπάτρη sequitur *ἀριστοπάτρα*. Denique quod Iuno Pindaro N XI 2 *ὁμόθρονος* Iovis audit, subauditur epitheton epicum *χρυσόθρονος*, quo quidem deorum regina non sola gaudet; immo cum saepissime Aurorae tribuantur epitheta cum *θρόνος* composita, vox quae est *χρυσόθρονος* et ea, de qua vix dubitaveris *κροκόπεπλος*, a poetis inventae esse videntur ut Aurorae, feminae pulcherrimae in Oriente sedentis aspectum depingerent; quae explicatio male quadrat in ea quae Reichelius[1]) de his vocibus protulit a sedibus deorum signis carentibus ortis, cum Auroram constet[2]) nec templis nec signis, sed solis sacris eis quae *νηφάλια* appellantur cultam esse.

Ut de universa re dicam, quae ratio intercedat inter voces Pindaricas et exempla epica, cum illa deorum epitheta demonstrant tum alia specimina; nonnulla fere paraphrasim praebent vocis epicae — e. gr. laudo O I 66 *ταχύποτμος* ∼ α 266 *ὠκύμορος*, P XII 16 *εὐπάραος* ∼ ο 123 *καλλιπάρειος*, Bacch. XV 16 *ἀμφικύμων* ∼ β 293 *ἀμφίαλος*, Bacch. XV 6 *δολιχαυχήν* ∼ B 460 *δουλιχόδειρος* —, cum alia tam longe recedant ab exemplo epico, ut ratio quae intercedat non statim intellegatur, e. gr. N X 84 *κελαινεγχής*, quod sequitur π 441 *αἷμα κελαινόν*. Quod summum est, duplici ratione Pindarus rem egisse videtur, ut aut locutionem epicam in unam vocem ut ita dicam comprimeret, aut ex una voce epica, cuius membra solveret, locutionem eliceret; cuius rei luculentum exemplum Euripideum affero Phoen. 2, ubi locutio *χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις* sequitur vocem epicam[3]) *χρυσάρματος*; similia

1) Ueber vorhellenische Götterkulte p. 53.

2) Preller-Robert, Gr. Mythologie p. 443.

3) Vocem Pindaricam *χρυσάρματος* ad elocutionem epicam revoco collato nomine proprio *Χρύσιππος*.

in Hesiodo inveniuntur, Theog. 12 *χρυσέοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν* ∼ *χρυσοπέδιλος*, Theog. 311 *χαλκέοφωνος* ∼ *ὄπα χάλκεον*. Utriusque generis exempla sequantur, primo loco prioris illius generis, quod locutionem epicam in unam vocem coalescere iubet, quae sunt: O I 52 *γαστρίμαργος* ∼ *γαστέρι μάργῃ σ* 2; O III 37 *ῥιμφάρματος* ∼ *ῥίμφα διωκομένη ν* 162 (addita voce quam epicam esse contendi *χρυσάρματος*); O VII 15 *εὐθυμάχας* iam Boeckhius[1]) iure ad Homericam locutionem P 168 *ἰθὺς μάχεσθαι* vocavit; O VII 36 *χαλκέλατος* ∼ M 295 *χαλκείην ἐξήλατον*; O IX 12 *χαμαιπετής* ∼ *Δ* 482 *χαμαὶ πέσεν*; P XI 23 b *βαρυπάλαμος* ∼ A 219 *χεῖρα βαρεῖαν*; N II 15 *τλάθυμος* ∼ *δ* 447 *τετληότι θυμῷ*; N IX 17 *ξανθοκόμας* ∼ A 197 *ξανθὴ κόμη*; N X 90 *χαλκομίτρας* ∼ *Δ* 187 *μίτρη, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες*.

Alterius generis, quod exempli epici membra quasi explicat, specimina in elocutione epica quam recentiorem esse putat observavit Meylan-Faure[2]) *τλήμονα θυμὸν ἔχων* secundum *ταλασίφρων*, *θοῦριν ἐπιειμένος ἀλκήν* secundum *ἄλκιμος* formata et similia; apud Pindarum inveni: O IV 1 *ἐλατὴρ ὑπέρτατε βροντᾶς* ∼ A 354 *ὑψιβρεμέτης*; J VI 24 *βάρβαρος οὔτε παλίγγλωσσος πόλις* ∼ B 867 *βαρβαρόφωνοι*; J VII 49 *χρυσέᾳ κόμᾳ θάλλων* ∼ *χρυσοκόμης* Theog. 947; fr. 89 *θοᾶν ἵππων ἐλάτειραν* ∼ *Δ* 387 *ἱππηλάτα*. Simili artificio voces pedestris sermonis elocutioni suae apta reddit Pindarus, cum e. gr. dicat N I 50 *ποσσὶν ἄπεπλος* pro *ἀνυπόδητος* aut P XII 23 *κεφαλᾶν πολλᾶν νόμος* pro *νόμος πολυκέφαλος*; cf. praeterea quae supra de N X 35/6 disputavi. Ceterum exempla huius alterius gene-

1) Explicationum p. 169.

2) L. l. p. 70.

ris quod multo rariora sunt vix casu factum est, cum Pindarus quam brevissime et rem et elocutionem soleat comprimere et a loquacitate quam maxime abhorreat, id quod ipse profitetur P I 81.

Sub finem huius capitis propono nonnulla vocum genera, in quibus Pindari et aequalium secundum exemplum epicum novantium ars bene sentitur, quorum agmen iure ducere videntur voces cum *νέος* compositae. Quo in genere utile videtur esse primum eas *voces epicas* componere, quas *non receperunt Pindarus Bacchylides Aeschylus*; sunt: *νεηγενής, νεήκης, νέηλυς, νεήφατος, νεοαρδής, νεογιλός, νεόδαρτος, νεοδμής, νεόλουτος, νεοπενθής, νεόπλυτος, νεόπριστος, νεόσμηκτος, νεότροφος, νεότευκτος, νεοτευχής, νεούτατος*.

receperunt: *νεογνός* et *νεοθηλής*

novaverunt secundum exemplum epicum:

νεόδματος (Pind.) ∼ *νεοδμής*

νεοπαθής (Aesch.) ∼ *νεοπενθής*

novaverunt sine exemplo epico:

Pindarus: *νεόγυιος, νέοικος, νεόκτιστος, νεοκτόνος, νεοσίγαλος*.

Bacchylides: *νεόκριτος, νεόκροτος, νεόκτιτος*.

Aeschylus: *νεάγγελτος, νεαίρετος, νεόγαμος, νεογενής, νεόδρεπτος* et *νεόδροπος, νεοζυγής, νεόκοτος, νεοκράς, νεολαία, νεόρρυτος, νεοσπαδής, νεόσπορος, νεότομος, νεότροφος*.

Aliter res se habet in eo quod sequitur vocum genere, dico voces a *χαλκο*-incipientes; nam sicut antea demonstravimus Pindarum modo comprimere, modo explicare voces epicas, ita in hoc genere modo vocibus speciem significantibus, modo ad universum pertinentibus opus erat. Longum est eas voces enumerare, quas poeta ex sermone epico aut non recepit aut transtulit

aut variavit; unum moneo vocem quae est χαλκοπάρᾳος, quam Homerus bene galeae tribuit[1]), Pindarum (P I 44, N VII 71) quod mirere hastae tribuere et ea quae leguntur J VII 44 χαλκόπεδος ἕδρα θεῶν redire ad A 426 Διὸς χαλκοβατὲς δῶ, quod Pindarus interpretatur de solo et pavimento aeneo contradicentibus et Δ 2 χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ et schol. B T ad A 426 et Hesychio et Apollonii lexico Homerico, cuius verba sensu carentia ἰσχυρὸν καὶ βεβηκός collato Hesychio in ἰσχυρῶς βεβηκός mutanda sunt. Novavit autem Pindarus voces speciem significantes, h. e. partes viri armati, has: χαλκάρματος, χάλκασπις, χαλκομίτρας, χαλκότοξος, Bacchylides cum praebeat χαλκεόκρανος; ab altera parte virum armatum significant Pindari voces novae χαλκεντής et χαλκοχάρμας, quarum similes sunt Euripideae χαλκεοτευχής et χαλκέοπλος et pugnae epitheton Bacchylideum χαλκεόκτοπος, cui subest locutio epica χάλκεος Ἄρης.

Materiam vilem ut excipiat pretiosissima, de vocibus cum auro compositis extremo huius capitis loco pauca proferre in animo est. Nimirum non is sum, qui omnia epitheta nova et Pindari et Bacchylidis talibus in vocibus luxuriantium hic proponam; partem solum ex magno illo numero cognoscere hic nostra interest, dico eas voces, quae principium petunt ab epico Veneris epitheto χρυσέη, quod interpretatur e. gr. Apollonii lex Hom. ἡ καλή[2]), qui usus latius propagatus est. Sunt Pindaro „aureae", hoc est pulchrae O XIII 7 παῖδες Θέμιτος, N V 7 Nereides, J II 26 Victoria, J

1) Miror Hermannum hanc vocem non adhibuisse, ut veram suam hym. hom. XXXI, 11 interpretationem fulciret.

2) Vix recte Meylan-Faure l. l. p. 39 de signo deae aureo cogitat „chez les Phéniciens".

VIII 5 Musa, fr. 90 Pytho sicut Bacchylidi V 174 Venus secundum usum epicum, X 117 Diana, XVIII 16 Io in bovem mutata. Transitum ab animantibus ad res parant praeter Victoriam eae quae inter personam et rem variant P III 73 ὑγίεια et Bacch. IX 40 ἐλπίς, quae aureae, hoc est fere pretiosae dicuntur, qua significatione vox tribuitur O XI 13, N I 17 olivae, ubi de colore cogitare vetamur vel collato O III 13 γλαυκόχροα κόσμον ἐλαίας, et P X 40 lauro[1]).

Quo ab usu vocis quae est χρύσεος profecti poetae recentiores voces cum hac voce compositas novaverunt, quae ad pulchritudinem, non sicut innumera illa quae epicorum sunt poetarum ad materiam aut ad colorem pertinent. Removendae sunt voces quales Eurip. Heraclis 375 χρυσοκάρανος, quae ad aurea cornua redit cervae illius, quae Pindaro O III 29 χρυσοκέρως est et piscis cuiusdam nomina χρυσοκέφαλος, χρύσοφρυς, χρυσωπίς, χρυσωπός, qui piscis re vera maculam auream in capite habet. Quae ratio neque in Latonam valet, quam Aristophanes Thesmophoriaz. 321 χρυσώπιδα dicit, neque in Bacchum, qui Euripidi Bacch. 553 χρυσωπός[2]) est; utraque vox igitur ad faciem pulchram pertinet, sicut vox Aristophanea quae amasii blandientis est χρυσίον. Quibus vocibus collatis explicatur vox satis mira

1) Monuit Boeckhius explic. p. 197.

2) Siquidem recte χρυσωπὲ ἄνα emendavit Usenerus, χρυσῶπα codd., quod falso ad Ὄλυμπον referre Elmsleium collocatio verborum, non rectius Hermannum cum voce quae est θυρσός coniungere rerum natura docent, cum thyrsus frondibus ornatus sit (cf. Anth. Pal. VI 169 θύρσον χλοερὸν κάμακα) neque cum Hermanno de aureo fructuum hederaceorum colore cogitare liceat; sed E. Schwartzius codicum scripturam tuetur atque de aureo thyrso, quippe qui dei est, cogitat.

Bacchylidea, epitheton Aurorae dico *χρυσόπαχυς* (V 40), quod non ad colorem describendum pertinet sicut ea quae tractavimus *χρυσόθρονος* et *κροκόπεπλος*, sed ad pulchritudinem bracchiorum atque epica eiusdem deae epitheta *ῥοδοδάκτυλος* et *ῥοδόπηχυς* (hym. hom. XXXI 6) pari audacia sequitur atque Nonniana vox *ἀργυρόπηχυς* Thetidos notum illud *ἀργυρόπεζα*, quod Nonnus ad cutis splendorem revocavit, non cum Pindaro ad calcei colorem — nam eo sensu Pindarum novavisse *φοινικόπεζα* observavit Wilamowitzius[1] —; quae res dubitationes quas supra p. 41 adn. 2 proposui de fr. Pind. 287 *ἀργύρεαι Μοῦσαι* augere videtur.

Sed vereor, ne iam dudum cum Gallo Lucianeo mihi increpes illud: *παῦε, ὦ βέλτιστε, χρυσολογῶν*, atque tandem finem huic capiti impono.

CAPUT VI.
DE PINDARO IN VOCIBUS ET LOCUTIONIBUS FORMANDIS AB EXEMPLO EPICO RECEDENTE.

Quamquam disputavimus de eis, quae Pindarus ex sermone epico aut non mutato aut lenissime variato in suum usum verterit et quae poetarum epicorum exemplum secutus ipse novaverit, tamen quaestio de elocutionis Pindaricae colore epico nondum ad finem perducta est; nam me iudice exemplum epicum valuit etiam in eo genere vocum, quae relicta prorsus forma vocis epicae sententiam alia ratione exprimunt; e. gr. dico voces Pindaricas *ἀδείμαντος*, *εὐαγκής* et *εὐρυλειμών*, *βαθύφρων*, *πολυφθόρος* et *ἀνδροδάμας* in locum quasi succedere vocum epicarum quas elocutio poetarum recentiorum non recepit *ἄτρομος*, *λεχεποίης*, *ἐχέφρων*, *φθισήνωρ* et *φθισίμβροτος*, atque nisi collata voce epica *ἀμογητί* eam quae sensu contrario utatur Pindaricam *ἐγκονητί* intellegi non posse. Vides quam late propagata sit elocutio epica neque dubito, quin servatis carminibus epicis multo plura nobis praesto fuerint exempla coloris epici.

1) Isylli p. 169 adn. 23.

Tamen elocutione quoque Pindarum propria uti nonnullis et vocibus et vocum generibus, quae exemplo epico carere videntur, quamvis in lubrico nos versari minime nesciam, prolatis demonstrare in hoc capite mihi proposui.

Quam libere interdum vocem epicam ab usitata deflectat Pindarus significatione, in uno exemplo et luculentissimo demonstrabo. Discordia Pindaro O XII 16 *ἀντιάνειρα* est, epitheto igitur ornata est Homerico, quod adnotat Eustathius l. l. *Ὁμήρου Ἀμαζόνας ἀντιανείρας εἰπόντος*. Cuius vocis duplicem interpretationem praebet Apollonius lex. Hom.: *τὰς δὲ ἀντιανείρας Ἀμαζόνας ὁ μὲν Ἀρίσταρχος ἰσάνδρους, ἔνιοι δὲ τὰς ἀντιαζούσας οἷον ἐναντιουμένας ἀνδράσι· πολεμικαὶ γάρ*; simili modo utraque explicatio in scholl. B ad *Γ* 189 invenitur; secundam explicationem tueri videtur Aeschylus Prom. 722, ubi *Ἀμαζόνων στρατὸν στυγάνορα* praebet; epitheton Amazonum quod habet Suppl. 277 *ἀνάνδρους Ἀμαζόνας* num cohaereat cum voce epica nescio. Aristarchea explicatio, qua nos uti solemus, quamvis loco Homerico aliquo modo apta sit, tamen neque in locum Coluthi v 170 quadrat, nam Minervam *ἰσάνδρον* dicere ineptientis est, neque in locum Pindaricum, nam discordia sine dubio est *ἡ ἐναντίους ποιοῦσα τοὺς ἄνδρας*, quam significationem novavit Pindarus secundam eam quae locis et Homeri et Coluthi subest, dico secundam,

quae non Aristarchi est, et quam originem cepisse ab eis locis, ubi *ἀντίθεος* explicatur *ὁ ἐναντιούμενος θεοῖς*[1]), dixerim.

Pari audacia, qua hanc vocem epicam ab usitata deflexit, etiam alias voces significatione usurpavit ab usitata prorsus recedente, sicut P IX 57 *ἔννομος* ad *νέμεσθαι* non ad *νόμον* redire iussit[2]), quae ratio etiam valet in P XI 7b *ἐπίνομος*; alia huius generis observavit Eustathius l. l., qui cum falso afferat *εὐώνυμος* = *ἔνδοξος*, quod Pindaro cum Hesiodo commune est, recte enumerat voces, quas alio quidem ordine transscribo, has: Pindarus tibiam dicit P XII 24 *μναστῆρ' ἀγώνων*, *ἤγουν εἰς μνήμην ἄγοντα τοὺς ἀγῶνας* et N I 16 populum *πολέμου μναστῆρα, παρὰ τὸ μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς* (ex Eustathii interpretationibus), J II 5 autem pubertatem dicit *μνάστειραν Ἀφροδίτας*, quod aperte ad epicas locutiones *μήστωρε φόβοιο* et similes redit et est: ea quae incitat ad Venerem, sicut eis quae Eustathius praeterea affert certaminis epithetis *μνασιστέφανος* et *μναστὴρ στεφάνων* eandem significationem inesse patet, quae est: id quod incitat ad coronas petendas.

Iam propono nonnullas voces, quae Pindari solius propriae esse videntur; imprimis sunt voces cum verbis compositae quales *ἁγησίχορος*[3]), *ἀεξίγυιος*[4]), *μελησίμβροτος*[5]), *πεισιχάλινος*[6]), *πολεμαδόκος*; sed praeter hoc vo-

---

1) Apollonius lex. Hom. s. v. *ἀντί*, schol. ad *α* 70.

2) Monuit Schwartzius in scholis de Pindaro habitis.

3) Cf. *ἁγησίλαος* Aeschyl.

4) Voces similes recentioris originis praeter Aeschyleam *ἀεξίφυλλος*.

5) Cf. *θελξίμβροτος* Bacchyl.

6) Cf. *πεισίμβροτος* Aeschyl.

cum genus etiam aliae voces sicut *ἀνδροδίκας*, *ναυσίστονος*, *ὑπέραλλος* et voces Bacchylideae *ἀδεισιβόας*, *ἀταρβομάχας*, *ἐρειψιπύλας*[1]), ut in his Herculis epithetis acquiescam, exemplo carere videntur epico. Quod monuit Croisetus l. l. p. 390 Pindarum longas illas voces diligere „non seulement pour la beauté du sens, mais pour la musique de leurs syllabes", etiam in Bacchylidem valet atque inprimis in eas voces, quas brevi examinabimus, dico voces illas compositas, quarum altera pars intermortua est[2]); cuius rei luculentissima sunt exempla Aesch. Pers. 1027 *λευκήρης θρίξ* aut Soph. Oed. Col. 1055 *τὰς διστόλους ἀδμῆτας ἀδελφάς*. Exempla Pindarica sunt: P I 7 *κελαινῶπις νεφέλα*, P IV 52 *κελαινεφέων πεδίων*, N II 19 *ὑψιμέδοντι Παρνασσῷ*, ubi schol. (p. 68 Abel) bene usum observavit, N IX 23 *λευκάνθεα καπνόν*, fr. 78 *θύεσθαι τὸν ἱερόθυτον θάνατον*; Bacchylidea XVI 125 *σὺν εὐθυμίᾳ νεοκτίτῳ* aut fr. 4,8 *σιδαροδέτοις πόρπαξιν*.

Vocum genera addo, quae ab exemplo libera videntur esse epico. Unum profert Eustathius l. l., sunt voces quae sequuntur: *κρατησίμαχος*, *κρατησίπους*, *κρατησιβίας*, quae ad vocis quae est *κράτος* significationem victoriae[3]) redeunt; addo *κρατήσιππος*.

Plura dicenda sunt de alio vocum genere, cuius exemplum est vox Pindarica (O XIV 14) *ἐρασίμολπος*,

---

1) Vocem aliquo modo ad exemplum epicum *τειχεσιπλῆτα* redire adnotat Schwartzius.

2) Qua de re cf. schol. Eur. Orest. 821, Lobeckii Paralipom. p. 50 et adn., Wilamowitzium ad Eur. Herc. ² II p. 30 adn. 1 et p. 158 ad v. 689, Kaibeli Electram p. 83, God. Hermannum ad Supplices 347.

3) *Λ* 753, Bacchyl. V 114, unde *κρατεῖν* saepe (e. gr. O VIII 20) apud Pindarum de vincendo.

quae collatis et ea quae praecedit v. 12 *φιλησίμολπος* et voce Xenophontea *ἐρασιχρήματος* facile explicatur. Quo maiorem praebet difficultatem epitheton, quod Pindarus (P IV 136) puellae tribuit *ἐρασιπλόκαμος*; nam eandem rationem secutis ea vox nobis explicanda esset *ἡ τῶν πλοκάμων ἐρῶσα*, quam interpretationem neque loco Pindarico convenire neque Ibyci fragmento 9, 2 B^{4}, ubi eadem ratione puella *ἐρασιπλόκαμος*, nimirum *εὐπλόκαμος*, dicitur, nemo negaverit. Eadem difficultas occurrit in versu Nonniano X 256, ubi Jupiter in aquilam mutatus *ἐρασίπτερος*, hoc est pulchris alis praeditus dicitur neque casu factum est, quod hic usus invenitur apud Ibycum et in eo carmine Pindarico, quod colorem epicum apertissime prae se ferre supra demonstravimus; nostro iure igitur de exemplo epico quod nobis quidem servatum non est cogitamus[1]. Igitur vox quae est *ἐρασιπλόκαμος* idem valet atque vox recentior *ἐρατοπλόκαμος*, cui usui fortasse iure dicemus exemplo fuisse, quod pari significatione utebantur voces a *φιλο* — et *φιλησι* — incipientes, sicut e. gr. *φιλόμολπος* et *φιλησίμολπος*.

Ceterum vox Pindarica quae adhuc singularis erat *ἀναξιφόρμιγξ* post Bacchylidem inventum tres voces habet simillimas *ἀναξίαλος*, *ἀναξιβρόντας*, *ἀναξίμολπος*, quod non solum ea de causa moneo, quod hoc genus vocum Pindari et Bacchylidis proprium esse videtur, sed etiam, quia nos cautiores reddere potest in iudiciis de poetis novantibus ferendis.

Denique duo genera epithetorum profero, quae Pindari et Bacchylidis solorum propria esse videntur;

1) Simili ratione Schwartzius iudicavit de voce q. e. *λείριος* Herm. 39, 642.

prioris exempla sunt Pindarica *ἀκαμαντολόγχας*, *ἀκαμαντομάχας*, *ἀκαμαντόπους*, *ἀκαμαντοχάρμας*, Bacchylideum *ἀκαμαντορόας*, quod facili negotio cum epico (*Π* 176) fluminis epitheto *ἀκάμας* coniungitur; ceterum utrum eodem ex fonte fluxerint maris epitheta Pindaricum *ἀκάμας* Bacchylideum *ἀκάματος* an interpretentur vocem epicam *ἀτρύγετος*[1], nescio; nisi forte hoc maris epitheton recentiorum temporum est atque ab epicorum poetarum simplici cogitatione abhorret sicut Mimnermi illud fr. 9: *Ἠέλιος μὲν γὰρ πόνον ἔλλαχεν ἤματα πάντα.*

Alterum genus epithetorum, quod ab exemplo epico liberum esse videtur, est eorum, quae cum superlativo composita sunt, cui praeter singulare illud *δυσαριστοτόκεια* et nomina propria exemplo fuisse videntur deorum invocationes, sicut locutio epica *Ζεῦ κύδιστε μέγιστε* traxit epitheton Bacchylideum *μεγιστοπάτωρ*. Cuius generis exempla sunt quantum scio haec:

Pindarica: *ἀριστόγονος*, *ἀριστόμαχος*, *ἀριστόπονος*, *ἀριστοτέχνας*, *μεγιστόπολις*, *πλειστόμβροτος*.

Bacchylidea: *ἀρισταλκής*, *ἀρίσταρχος*, *ἀριστόκαρπος*[2], *ἀριστοπάτρα*, *μεγιστοάνασσα*, *μεγιστοπάτωρ*, *πλείσταρχος*.

CAPUT VII. EPILOGUS.

Disputavimus de elocutione Pindarica atque quam multa in ea inessent aut epica aut exemplum epicum quae sequerentur demonstravimus, quamquam in formatione epithetorum quoque Pindarum non pauca habere,

1) Quam falso voce quae est *ἄκαρπος* interpretatos esse grammaticos antiquos docuit Bodenheimerus l. l. p. 35/6.

2) Eandem rem pluribus Pindarus N I 14: *ἀριστεύοισα εὐκάρπου χθονός*.

quae ipsius propria essent, in capite quod praecedit ostendere conatus sum. Atque in universum de Pindari arte et ingenio ex sola elocutione iudicare numquam licebit neque ex epiniciis solis, in quae quadrant, quae Croisetus [1]) de Pindari animo a perturbationibus libero veramque indolem tegente magis quam declarante aut Schwartzius [2]) de Pindari ingenio quod nitatur vero nobilitatis sensu optime dixerunt. Sed male nobiscum actum est, quod epinicia sola saecula tulerunt, in quibus poetae indoles nisi raro — e. gr. cum de Herculo disserat N I aut de Aiace ab Ulixe superato N VII et VIII — non elucet, quamvis dicat O XIII 13: *ἄμαχον δὲ κρύψαι τὸ συγγενὲς ἦθος*. Nam sicut in elocutione grammaticis antiquis Pindarus austerae elocutionis exemplum fuit, de qua bene Dionysius Halicarnassensis [3]) dicit *τὸν ἀρχαισμὸν καὶ τὸν πίνον ἔχουσα κάλλος*, sed exceptis nonnullis carminum generibus, quod addit Dionysius l. l.: *χωρὶς ὅτι μὴ τὰ Παρθένεια καὶ εἴ τινα τούτοις ὁμοίας ἀπαιτεῖ παρασκευάς*, ita etiam quod ad sententias et universi carminis colorem attinet ab epiniciis toto caelo distant carmina qualia sunt fr. 105, quod ad Hieronis nomen festive alludit, aut fragmenta pulcherrima 123/4, quae poetam ostendunt, qualis eis qui Pindarum ex epiniciis paucis cognitum habeant sine dubio novus erit et veri non similis. Parthenia autem, quae expressis verbis laudat Dionysius, quamvis ad illa carmina multo propius accedant quam ad epinicia, a quibus abhorrent fr. 104b, festivum illud et lepidum, et parthenii fragmentum nuper repertum,

1) L. l. p. 379 et 445.

2) Hermes 34 p. 465.

3) De compositione verborum ed. Usenerus p. 98, 4.

quod legitur Oxyrrynch. Pap. IV No. 659 [1]), tamen in elocutione non, quod expectare poteras, prorsus libera sunt ab exemplo epico, quam rem probare potest novum parthenii fragmentum, ubi occurrunt et formula epica v. 56 *ἵππων ὠκυπόδων* = *Θ* 129 et vox epica v. 37 *αἰψηρός*, atque bene adnotant editores voces quae legantur v. 33 *σειρῆνα κόμπον* intellegi non posse nisi collato *μ* 168/9 cum scholiis, quae docent Hesiodum Sirenes ventos decantantes inducere. Libenter concedo in talibus carminibus, qualia dicit Dionysius, Pindarum parciorem fuisse coloris epici, sed inesse his quoque carminibus colorem epicum tenemus.

Ad Pindari artem et ingenium et cognoscenda et rectius aestimanda plus quam ea quam proposui quaestio valet ea, quae est de imaginibus inter se commixtis, de qua pauca proferre liceat, cum Godofredus, qui l. l. per XVII paragraphos et plus quinquaginta paginas orationem quam dicit figuratam Pindaricam digessit, ne mentione quidem dignam eam putaret et Leopoldus Schmidt, quamvis rem aliquo modo sentiret, tamen per vocem quae est oxymoron eam explicasse contentus esset et in solis senioris poetae carminibus eam occurrere diceret l. l. p. 363.

A poetis epicis, quos quantum scio etiam hac in re sequitur Bacchylides, quam maxime abhorrebat imaginem et rem, quae imagine explicatur, inter se commiscere aut variarum imaginum partes, quarum altera

1) Chorum puellarum ab adulescentium distare dicit v. 45: *ἐμὲ δὲ πρέπει παρθενήια μὲν φρονεῖν γλώσσᾳ τε λέγεσθαι*, pulchritudo describitur v. 27 (*χερσὶ μαλακαῖσιν*) neque id quod monuit Wilamowitzius Gött. Gel. Anz. 1904 p. 670 chori ducem more Alcmanis nominatam miraremur.

alteram excludere debebat, coniungere. Non dico unam imaginem vel brevi indicatam alteram sequi, quod poetis Graecis solemne fuisse in Hercule Euripideo egregie demonstravit Wilamowitzius [1]) et cuius rei exemplum durius est P IV 137 *μαλθακᾷ φωνᾷ ποτιστάζων ὄαρον βάλλετο κρηπῖδα σοφῶν ἐπέων*, ubi tamen altera imago, quippe quae usitatissima sit [2]), fere non sentitur, sed rem cum imagine coniunctam, quod Wilamowitzius l. l. p. 103/4 exemplis allatis explicavit, cui praeludium quasi est, *ὑποκρέκει*, ut Pindarice loquar, usus Pindaricus, qui duas actiones coniungit, sicut O VII 80 pompa et sacrificium coniunguntur in eo quod est *μήλων κνισσάεσσα πομπά*, aut fumus et ignis coalescunt in mirum illud O VIII 36 *λαβρὸς* [3]) *καπνός*.

Res et imago duplici ratione coniunguntur: aut imago turbatur voce inserta quae ad rem pertinet aut imaginis pars intercedit inter descriptionem imagine carentem; utriusque rei exempla proferam.

O VII 11 Gratia dicitur victorem videre placido lumine, ut Horatiano illo utar, sed deletur imago pulchra, cum addatur v. 12: *θαμὰ μὲν φόρμιγγι παμφώνοισί τ' ἐν ἔντεσιν αὐλῶν*. P IX 37 et fr. 122 imago floris decerpti, quae nota est vel ex Catulli 62, 39, pessumdatur additis vocibus quae ad ipsam rem pertinent, *ἐκ λεχέων* vel *ἐρατειναῖς ἐν εὐναῖς*. N III 76 carmen potioni ex melle et lacte mixtae comparatur, deletur imago versu 79, qui addit *πόμ' ἀοίδιμον ἐν πνοαῖσιν αὐλῶν*. N VIII 46 carmen cum basi statuae sicut N IV 81 cum columna comparatur, sed ut dis-

1) Herakles² II p. 194 sqq.

2) Cf. Wilamowitzium Her.² II p. 257 ad v. 1261.

3) Ignis epitheton est *λαβρός* Eur. Or. 697.

crimen a lapide muto exprimeret, quae res invenitur etiam N V 1 et J II 46, imagine deleta poeta dicere ausus est *λαβρὸν λίθον*, lapidem verbosum, atque prorsus eadem ratione J VIII 63 invenitur *μνᾶμα κελαδῆσαι*, quod tamen durius fit praecedente imagine *Μοισαῖον ἅρμα ἔσσυται*. Denique sic explicatur N VII 11, ubi victor dicitur *μελίφρον' αἰτίαν ῥοαῖσι Μοισᾶν* inicere, ubi imago lapidis in aquam deiecti, qui aquam movet, subest, quam misere pessumdat locutio inserta *μελίφρων αἰτία*. Extremo loco autem ut exemplum proferam quod facile inter omnia audacissimum est, N VIII 15 carmen dicitur *Λυδία μίτρα καναχαδὰ πεποικιλμένα*.

Alterius rei, dico imaginis partem, saepissime unam vocem inter voces ad ipsam rem pertinentes illatam, tot exempla collegit Wilamowitzius, ut uno loco Pindarico addito contentus sim: J VIII 53 viri fortes, quibus Troia defenditur, poplites urbis, quibus caesis corruat civitas [1]), optime dicuntur, sed praeter poplites incidendi locutionem imago non ad finem perducitur [2]); sacrificii imaginem subesse O X 94/9 supra vidimus, etiam P IX 87 *στόμα περιβάλλειν* (= *ἐγκωμιάζειν* schol.) infectam quasi habet imaginem, quam totam praebent locutiones quales sunt *ταινίας περιβάλλειν* [3]).

Sed multo magis sensum nostrum offendunt duae imagines coniunctae, sicut O VII 45 nubes obliviscendi bene dicitur aliquam rem tegere, pessime animum a recte via deflectere. Dubitaverim de P IV 158, ubi

1) Urbem cum heroina quae eiusdem nominis est coniungi apud Pindarum observavit Boeckhius ad P XII 1; luculenta exempla sunt P IX 55 et 68.

2) Similem locutionem ex Herodoto VI 27 (*ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε*) adnotat Schwartzius.

3) Monuit Schwartzius in scholis.

flos iuventutis dicitur aestuare, sicut viri ipsi describuntur v. 179 κεχλάδοντες ἥβᾳ; nam flos iuventutis, praesertim cum sit formula epica trita (N 484), vereor ut imago sentiatur sicut non sentitur illud in quo luxuriat Pindarus ἄωτον. Certiore ratione imagines mixtas esse dicemus P IV 219, ubi Venus cantilenis suis effecisse dicitur, ut Graecia Medeam amore incensam flagello Suadae agitaret.

Nostro iure fortasse haec poetae crimini dabimus, sed ut de universa re dicam, Pindari ars et ingenium non in elocutione perspicitur, quam sermonem poeticum repraesentare vidimus antiquitus et traditum et usitatum, sed id quod Boeckhius [1]) et Wilamowitzius [2]) bene monuerunt, et quod confirmabit, quicunque intima artis Pindaricae cognitione praeditus est, quae Pindari vere poetae et ipsius propria sunt, in fabulis posita sunt paucis verbis sed egregia arte narratis et in illis sententiis vere Pindaricis, quae cogitationum longam seriem comprimunt, et poeta ipse artis suae summam tetigit, cum diceret P I 81:

καιρὸν εἰ φθέγξαιο, πολλῶν πείρατα συντανύσαις
ἐν βραχεῖ, μείων ἕπεται μῶμος ἀνθρώπων.

1) Explicationum p. 201 saep.
2) Isylli p. 173.

CONSPECTUS CAPITUM.

INDEX LOCORUM.

INDEX VERBORUM.

VITA.

Natus sum Hermannus Schultz Gottingae pr. Kal. Dec. 1881 patre Hermanno matre Iuliana e gente Gelzer, qua superstite gaudeo; fidei addictus sum evangelicae. Privatis scholis elementis imbutus inde a vere 1891 per novem annos frequentavi gymnasium Gottingense, quo in tempore optime de me meriti sunt et Antonius Viertel, quo moderante gymnasium etiamtum florebat, et praeceptores, quorum e numero hic nomino Behrendsen Hentze Fred. Meyer Pannenborg Thimme Uhlemann, quibus hoc quoque loco gratias debitas et sinceras dicere iuvat. Vere 1900 universitatem Basileensem petii atque post sex menses, qui dignum fuerunt studiorum initium et iucundum, Gottingam reversus inde a Kal. Octobr. 1900 stipendia meritus sum, quo anno peracto et corpore corroborato et animo novo litterarum ardore incenso Gottingae totum me philologiae dedi neque Georgiam Augustam ex hoc tempore deserui nisi quod inde ab autumno 1903 bis sex menses Berolini peregi.

Docuerunt me viri doctissimi Basileenses: Bethe Dragendorff Heusler Wackernagel Wölfflin, Berolinenses: Diels Kekulé Ed. Meyer Paulsen Guil. Schulze Wentzel Wilamowitz, docuerunt aut docent Gottingenses: Baumann Busolt Dilthey Lehmann Leo Guil.

Meyer Schwartz Wackernagel Wentzel. Proseminarii Gottingensis et Berolinensis per singula, seminarii Gottingensis per tria semestria fui sodalis; praeterea ad exercitationes metricas Wilamowitz, ad historicas Brandi Busolt Lehmann, ad grammaticas Schulze et Wackernagel, ad archaeologicas Dilthey aditum benigne mihi concesserunt.

Quibus omnibus hoc loco debitas gratias dico quam maximas; imprimis autem gratum animum libenter profiteor quattuor praeceptoribus, quorum ut Pindarico illo utar *φαμὶ διδασκαλίαν οἴσειν*, Wilamowitzio, qui quam comiter me exceperit atque quomodo et scholis et aditu in domum benigne concesso me promoverit, numquam oblisviscar, Wackernagelio, qui Basileae et Gottingae pari comitate et philologum et hominem beneficiis auxit quam maximis, Schwartzio, cuius summam humanitatem saepe expertus sum et qui scholis de Pindaro habitis huic opusculo nascenti multum profuit, Leoni, qui inde a principiis benevolentissime studiis meis prospexit, imprimis autem postquam pater ereptus est praematura morte vere 1903, re vera patrius fuit consiliorum auctor et moderator.

Denique me societatis philologorum Gottingensium sodalem, Berolinensium hospitem fuisse grato animo liceat commemorare.